

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:

6-hatásos pottó sor egyszer 20 fillér.
Minden következőnél 16 fillér.

6 Nyilatkozat sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 552.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Beszélyező-
Társaság.
József főherceg-ut 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 124.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, október 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolk: Sójajok az új kölcsön fölött.
- Öldött kéve ...
- A magyar delegáció a szerb forrongásokról.
- Ha mozgósítanak ...
- A szerbiai forrongás.
- Magyar miniszterjelölt Amerikában.
- Latkóczy és büntetés.
- Zsinagóga a szinkör helyén.
- Kártérítési pör Arad város ellen.
- Elmozdított román tanító.
- Elpusztult Noposa báró autómobilja.
- Letartóztatott házasságazédelgő.
- Az O. M. G. E. elnökválasága.
- Katonaliszt — szoknyában.
- A miniszteri főtitkárleány lánnyal.
- Tarcsa: Asszonyi történet.
- Tarkaságok.

Sójajok az új kölcsön fölött.

Arad, október 20.

Három bank, — a legelőkelőbbek a magyarok közül — hajlandó Arad városának a harmadfél milliós kölcsönt megadni. Hogy milyen feltételekkel, arról nem illik beszélni. Akinek kell a pénz, annak semminő százalék se nagy s aki ad, az még akkor is nagyelkü, ha nagyon megfizetett ezt magának. Aradnak pedig nagyon kell a pénz, hogy a nagy kinnal dűlőre jutott vashid-affér ne forduljon újra az évtizedes gödörbe. A város házi bankárja, az Oesterreichische Bodencreditanstalt mélyen sajnálja, hogy ezuttal a városnak nem állhat rendelkezésére. Az ajánlattevő bankok pedig joggal mondhatják, hogy egy csöppet sincs okuk sajnálni,

ha a város a drága ajánlatot nem fogadja el, miután ezidőszerint a pénzt sokkal előnyösebben lehet értékesíteni.

A városra tehát, miután más ajánlat csakugyan nincs a láthatáron, nincs egyéb hátra, minthogy örüljön és fogadja el a kölcsönt, úgy, ahogy adják. Még kritizálni se jó az ilyen ajánlatot, amelynek föltételeit esetleg a Sybillák könyveinek módjára alkalmazzák. Ha drágának találják a percenteket, újra meg újra felszórólják egy negyeddal s végül azután szóba sem állnak velünk. És a drága pénz még mindig kedvesebb, mint a semmilyen pénz — így tanultuk ezt a mult esztendő ilyen táján, a mikor a hitel megvonása kezdődött és a bankárok ráültek a pénzre. Az egyedüli, a mit tehet a város a maga vigasztalására, hogy — sóhajtozik.

Hát legalább sóhajtsunk egyet. Mindenestre különös, hogy olyan, abszolút biztosságú kölcsönöknél, mint aminőnek Arad város adósságát tekinthetni, ilyen föltételeket szabnak. Épen háromszor borítválják meg a várost. Először az öt és háromnegyed százalékos törlesztéssel — ötven esztendő törlesztésnél. Azután az árfolyamvesztéssel. Végül pedig a folyószámlával, a mi a legigazságtalanabb valami. A város az első naptól fogva fizeti a megállapított kamatlábat, noha a kölcsönt csak részletekben kapja meg. Azután az összeg után, amelyet még nem vett föl, kap megtérítésül három és háromnegyed százalékot. Teljesen világosan: a város két százalékot fizet olyan tőke után, amelyet meg se kapott. S ez tart körülbe-

lül három évig. Ezt a föltételt megindokolni semmivel nem lehet. S nekünk ebbe bele kell nyugodnunk.

Ha meg nem sértenők vele az ajánlattevő pénzügyezteteket, azt kellene mondanunk, hogy meglátszik rajta a nemrég megszűnt bankkarta hatása, a melyben mind a három bank részt vett. Ugyanaz az alapelv vonul rajta végig, mint a kartelen: a helyzetnek kihasználása olyankor, a mikor a helyzetnek korlátlan urai. S amint a bankkarta ellen nem volt apeláta, — ezeket a kölcsön-föltételeket is szó nélkül be kell venni.

Pénzügyekben, üzleti dolgokban nem szeretünk erkölcsi érvekre hivatkozni. Mégis, alig lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a magyar tőke képviselői állanak szemben a magyar várossal. Legalább is bajos elhinnünk, hogy egy osztrák pénzügyeztet hasonló ajánlattal lenne előzékeny, a mikor Reichenberg, vagy Gablonz, Linz kölcsönéről volna szó. S ha a bankkarta idejéből ismerős nótát fujnak is, meg kell még egyet jegyeznünk. Az a támogatás, a melyet az ország első bankjai az államtól az állami betétek által és egyéb réven kapnak, valahire kötelezi is a pénzügyezteteket; kötelezi különösen az állam legerősebb támaszaival, a vidéki városokkal szemben. Kötelezi még olyankor is, a mikor a kialakulás előtt álló pénzügyi helyzet a tőkéseket valóban utálja a műveletekben való rigorsztatásra. A minek most, — legalább laikus szemmel, s innét, a periferiákról — semminő kényszerítő jeleit nem láthatjuk.

Asszonyi történet.

— Mikor a férjnek igaza van. —

Az asszony nagyon beteg volt. Esztendőket többet volt ágyban, mint ágyon kívül s amilyen hirtelen elalépte a gyöngeség, ép olyan váratlanul érkeztek meg egészségének könnyű pillanatai is. De után még fejcsóválva állt ágya mellett az orvos, várva, hogy melyik perc vet véget annak a rendetlenül dobogó, időges szívnek, este azonban már künn vacsorált az asszony az urával a vendéglőben szernyi ember között.

A férj, az áldott, csupa vaj-ember, ilyenkor volt a legboldogabb, mert mindenki őket nézte, sőt talán irigyelték is tőle a feleségét. A karcu alakját, minden baj mellett is üde arcát, a gömbölyű vállát. És felsóhajtottak sokan:

— Hogy tudhat ez az asszony szeretni. Istenem, hogy tudhat!

Az asszony pedig, akit elhuzott a betegség, kíváncsian küldte saájfel a pillantásait.

— Nézd azt a parókás embert, csupa gaszág néz ki a szeméből.

— Melyik az angyalom?

— Az a kicsi sovány. Fogadni mernék, hogy ez egy gonosztevő és még be fogják zárni. Nem ismered?

Az ember odatekintett s megismerte a kerület legáldásosabb jótevőjét, a gyermektelen milliomost, aki örökösét vagyónának legalább a falét alapítványokra prédálta s aki áruhában szokta fölkeresni a nyomor tanyáit, hogy se-

gítsen az elhagyottakon. Hanem azért azt felelte:

— Nem tudom, ki lehet.

— Ugy-e, hogy jól látok?

— A te szemed! — mondta az ura hódoló mosolylyal, — az olyan biztos a tekintetében, hogy sosem tévedhet. Én is annak nézem.

Valami ritka büszke öntudat állt ilyenkor az asszony arcára, mert lám, nem olyan utolsó ő, mint mások gondolják! A rokonsága, csupa bölcselkedő, vakon tapogatózó lény, nincs nagyon elragadtatva a szellemi fölénységtől, közbe-közbe éreztetik is vele, hogy csacsiságot mondott, jölehet azok a csacsik, akik ilyen álláspontra helyezkednek. Mert valahányszor, kised viták végén, magukra maradtak ketten, rendszerint megkérdezte az urát:

— Most gyere ide és felelj őszintén. Tudod, hogy sokra becsülöm az őszinteséget, főleg azonban a te véleményed fontos nekem: Kinek volt ma igaza?

— Eh, mondta az ember, — minek tépelődni az ilyesmin! Kell est még kérdezni is?

— Ugy-e, hogy nekem!

— Persze! — harsogta a világ legjámbo-rabb arcával a férj. — Ha neked volnék, nem bocsátkoznék velük vitába.

— De mikor olyan ostobák, szegények!

— Épen azért. Neved ki őket magadban s szánakozzál rajtuk. Hidd el, mesés gyönyörűség az, jóképet vágva helyeselni szédületes korlátlanságokat.

És mikor így — talán önmagát is kigu-

nyolva — elosztott minden félreértést, meg-simogatta az asszonya haját, meg az arcát.

— Kis okos koponyám!

De azért a szeme mélyén ott lappangott buslakodva a félelem, hogy vajjon teljesen el-ült-e abban a beteg testben a felháborodás s nem dönti-e ismét ágyba az igazalom? Amit föltétlenül el kell kerülni a legnagyobb egyet-értés, béke és megértés, sokszor önmegtaga-dás eszázszóival. Voltaképen nem is olyan nagyon nehéz az, csak rá kell szokni két szóra, hogy:

— Igazad van.

Igy növekedvén meg az asszony önérzete, amivel aztán az is együtt járt, hogy nem tört ellentmondást. A tárgyilagosság az igazsággal együtt akkoron kivándorolt a családi házból, ahol minden egy parányi agyvelőcske utjain haladt. Elvesztette önállóságát a férj is, aki azonban egyszer mégis ellent akart mondani.

Az asszony sárga arccal hevert az ágyban és keserveseket sóhajtott:

— Jaj, meghalok!

Az ember épen közbe akart vágni a tiltakozásával, tán a megsokott szerepéből esett ki, amikor utolsót villant az elkényeztetett tekintet. Azért meghunyászkodva azt mondta:

— Igazad van!

— Nagyszerű, — vigasztalta magát a temetés után, — milyen hosszú idő után jutottam el odáig, hogy egyszer csakugyan igazam legyen nekem is!

Bob.

ost azonban ezen változtatni nem lehet. Ugy mondják, az is ártana az ügynek, ha a sóhajtozásnál tovább mennénk, mert ez esetben ezt az egy ajánlatot is visszavonnák. Hát engedelmet kérünk, igenis elfogadjuk a kölcsönt. De majd azután még egyet kell sóhajtanunk; lehet, hogy az még ártalmatlanabb lesz a mostaninál. Azt, hogy a városok pénzügyei, hitelműveletei a maihoz hasonló, függő helyzetben nem maradhatnak. Ha már az állam nem adja meg a kötvénykibocsátási jogot, mert félti a maga papírjainak forgalmát: legalább a vidéki városok az összefogás erejével keressenek rá módot. A bankkattellel szemben az egyetlen fegyver a vidéki pénzintézetek által alapított fiatal szervezet volt. A vidéki városok kongresszusain nem egy ízben merült fel hasonló, közös pénzügyi szervezet szükségére. Reméljük, még néhány ilyen előzékeny kölcsönajánlat, és ez a szervezet testet fog formálni, életre fog kelni. Addig azonban a vidéki városok ériék be azzal, amit kaphatnak.

Oldott kéve . . .

*

Arad, október 10.

Még nincs egy éve, hogy a nyilvánosság színe előtt rámutattak az aradi tanítók közt észlelhető ellentétekre. Ezekből az a cikk azt a logikus következtetést vonta le, hogy ez a szétbuzás aligha vissz az ígért földjére, oda, ahol az összehangzott együttműködésből és a kartári szeretetből fakadó áldás szokott honolni.

Megfigyeltem, hogy ezt a háttér nélküli, őszinte érőkímordást éppen a tanítói körök nem fogadták azal a figyelemmel és méltánylással, melyet az, a benne rejlő tiszta szándéknál fogva megérdemelt volna. Az az írás az iskola javára történő egyesülést hangoztatott. Célzott a szervezkedésben kialakuló erő hatványosra. Visszhang nélkül . . . Az aradi tanítóknak nem kell egységes tábor. Mindegyik a maga útján halad. Nem is a saját javára (ezt még meg lehetne bocsátani), hanem — bizonytalanként — oly erő megizmósítására, mely a tanítók erőbeli dekadenciájában bírja létének gyökérszállait . . .

Ezt — a kapcsolatos személyi vonatkozásokra ügyet sem vetve — nagyon szomorú jelenségnek kell minősíteni. Szomorúnak már csak azért a ragyogásért is, melynek sugarai az aradi községi iskolák multjából lövelnek ki. Mult az aradi tanítók legszebb küzdelmei keréből. Abból az időből, amidőn az iskolák feladatait tágitani kellett, hogy ne felekezzei, ne pártikuláris célok szolgálataiban álljon, hanem politikummá válván, munkatárs legyen a nemzeti állam megoltalmazás- és megizmósításáért vivandó nagy harcban.

Új iskolai szervezet (községi iskola) alakult, melynek belső tartalmát itt Aradon oly tanítóiak adták, akiket (népszerűvé tett iskolákkal együtt) egy keletre szárnyra vett a bír.

Milyen gárda! A vezére (Simay bátyánk) az ország színe előtt hangoztatta azt az eddig szokatlanul merész és erős szót: „Az iskola én vagyok!” Döngetés volt ez a szövevényesség kapuin. És a büszke szó amily mértékben kiépitette az iskola javára a tanítóság *önérzetét*, annyira meg is gyengítette a felvilágosodás elleneinek hadállását a viruló mező kelt a nyomán, melyet — *Kossuth* Lajos szerint — „ember és marhasereg egyaránt gázol.”

Ma ez a dicsőségteljes mult a — multé. Volt, nincs. A mai utódok, egyenkint tiszteletreméltó uriemberök, nem ilyen eszményeket választanak ambíciójuk vezércsillagául. Most a gazdasági harc van előtérben. Rossz néven sem lehet venni: mindenki ost a fegyvert forgatja; miért legyenek éppen ők a kivételek? De a mámmon után való szaladgálásban nem tekintenek sem befelé, sem felfelé s így történt az, hogy belesetek a renitenskedés kátyujába és hallók olyan hangokat is, melyek nem kevesebbet, mint azzal gyanúsítják meg őket, hogy anárkia, a feljebbvalók iránt való tiszteletlenség ütötte fel fejét köztük. Sporadikusan előfordult színtelen esetektől ilyen általánosítás! . . .

Miféle démoni karakternek állhat az érdeklődésben, hogy egy elismert hírnevű testületet, mely sikeres működésének titkát főképen érintetlen erkölcsi tekintélyében bírta és bírja, ennyire hitelvesztetté tegyen?

Anárkia és aradi községi tanítók: egymást kizáróként fogalom. Csak tévedés, vagy megtevesztés állíthatja az ellenkezőt. Köztük járok s mondhatom, türelmesebb és egyben *alkalmaskodóbb* népség nincs széles földön ez uraknál. Világítsa meg ez állítást a következő dolog:

Rövid hetekkel ezelőtt kezükbe került az a szervezet, mely Arad *közművelődési tanácsosának* állását van hivatva körülbástyázni. Elég köllős, hogy eddig beérték azzal a szűkszavú kivonattal, melyet a lapok annak idején (májusban) közreadtak.

Egy aggodó tanügyharátnak kellett utána járnia, hogy kézrekerülse azt a nevezetes, 8 oldalra terjedő tervezetet. Nos igen, tanítóink felszisszentek, amikor pontjában rákadtak arra a bárdra, amely *önérzetüket* később kivégezni és ökölbe szorult a kezük, amikor azokban meglátták a bílcseket, melyeket *önállóságukra* fognak vetni. A főlháborodás — mondhatom — elég nagy volt, de kétségtelen volt előttem az is, hogy a *koekára kerülő magasabb érdekek megmentésére és megóvására* nem fognak egyetlen lépést sem tenni, még pedig azért nem, mert nyílt titok, hogy Aradon egy idő óta (még a napját is meg lehetne állapítani) nemcsak a hatóság nincs bizalommal tanítóiról iránt, hanem (fájdalom, hosszab idő óta) már a tanítók önmaguk közt sem tudják a kölcsönös bizalom és a kíváncs megértés fonálát megtalálni. S ez, *értsék meg jól*, erőt ad, de nem — a tanítóknak . . . *Még nem vették észre?*

Oldott kéve — közudomásulag — mindig fonákjáról volt az erő szimbóluma.

S hogy miért kell Arad intelligens tanítóságának bizonyos fokú irigységgel a legutolsó falusi dászálra gondolnia, akinek a miniszteri utasításokban biztosított szabad mozgását sem egetostromló aspiráció, sem bürokrátikus rövidlátás alakjában sehonnán sem fenyegeti veszély. — arra feleljenek azok, akik a szép város tanítóinak nyugalmát és presztizsét oly könnyű szívvel tudták szélinek ereszteni.

Hogy ez áldatlan harcban és dezolációban, melyben a tartózkodás játssa a vezérszerepet, nem a tanítók lesznek a legnagyobb vesztesek, hanem az általuk szolgáló nemzetnevelő oktatásügy, maga a kultúra: abban ne legyen senkinek kétsége.

Es ez a kézenfekvő bizonyosság a 78 százalékos pótdóval boldogított városban senkit sem izgat legalább egy kis elfogulatlan elmélkedésre? Igazán csodálatos közömbösség!

Figyelő.

A magyar delegáció a szerb forrongásokról.

Szemere háborút akar.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 20.

A magyar delegáció ma tartotta első plenáris ülését. A külügyi költségvetés vitájában egy kis horvát okvetetlenkedés után a balkán események kerültek szóba. Szemere Miklós hevesen kikelt Szerbia eljárása ellen és azt a felszólítást intézte a közös miniszterekhez, hogy foglalják el Belgrádot minél hamarabb.

Ulésezett ma az osztrák delegáció is, ahol az egyik delegatus az ismert okvetetlenkedő, magyargyűlölő hangon beszélt Magyarországról.

A delegáció tanácskozásairól itt következik távirati tudósításunk:

A magyar delegáció.

A magyar delegáció ma tartotta az első plenáris ülést. A külügyi költségvetés van a napirenden. Az érdeklődés igen gyér, a karszokat viszont szép hölgyközönség szállta meg.

Elnök: Jelenti, hogy az összes albizottságok lefolytatták az előterjesztéseket.

(Horvát okvetetlenkedés.)

Vinkovics Bozsó: Horvát nyelven mentelmi sérelmet jelent be, mely azzal érte, hogy a károlyvárosi törvényszék terhelt gysánt megidézte olyan ügyben, melyre nem adta ki a képviselőház.

Elnök: Horvátul beszélt, én nem értem jól, miután kijelentette, miről szól, feltettem az ügyet a képviselőházhoz.

Nagy Ferenc: Vinkovics azt mondta, hogy most Horvátországban egyáltalán nincs érvényben jog.

Elnök: Rendreutasítja Vinkovicsot.

Tuskán Gergely: Szóásra jelentkezik. (Nagy zaj. Felkiáltások: Ujjon lel Nincs joga beszélni.)

Elnök: Napirend előtt csak Vinkovics delegatusnak adtam szóásra engedélyt.

Thorotzkay Miklós gróf előadó: Előadásra ajánlja a költségvetést.

(Az annexió.)

Rakovszky Béla: A keleti kérdésben beállott fordulatról beszél. Az esetleges külpolitikai komplikációkért báró *Arenthal* külügyminiszter felelős. Beszél a revall találkozás körülményeiről s ezek közt Bosznia annektálásával akar hosszabban foglalkozni. Az annektálás csak kenstatálása a 30 év előtti bekövetkezett s azóta fonálló állapotnak. Vita tárgyává tehetni, hogy ehhez a lépéshez a külügyi kormányzat a helyes időpontot választotta-e? Ő azt vallja, hogy igen. Figyelmeztet arra, hogy mi most mindig Angliával kerülünk szembe. Hevesen támadja az angol sajtót, mely az annektálást a jó izlés figyelmen kívül hagyásával középkori rablóhadjáratnak keresztelte. A költségvetést elfogadja.

(A harcra Szemere.)

Szemere Miklós: Ő beszélt az ifju-török bizottság egy kültagjával, aki elmondotta, hogy látja a törököknek, hogy az annektálást éppen most hajtották végre, mikor a megajhódott országnak minden haj a nyakára szakad. Szerbia állásfoglalása jogtalan és felháborító. Rájta kell jennünk, hogy Szerbia buigárlakta vidékét Bulgáriához csatolják. *Mi pedig foglaljuk el Belgrádot minél előbb.* (Mozgás.) *Az ilyen szeméddal el kell bánni.* A költségvetést elfogadja.

Nagy Ferenc: Kéri a külügyminisztert, hogy a diplomáciát a magyar érdekek szempontjából reformálja. Szerbia tulkapásaira vonatkozólag csatlakozik a Szemere által mondottakhoz.

(A pápa bérelme.)

A magyar delegáció délutáni ülésén a vita csendes folyamát megzavarta Molnár János apát, néppárti delegátusnak a felszólalása. Molnár beszélt a pápa világi uralmáról és rámutatott arra, hogy a mostani béke-konferenciára a pápát újból nem hívták meg s ezáltal megsértették a pápa szuverenitását.

(Szerbia ellen.)

Issekutz Győző, Benyovszky Sándor gróf és Sághy Gyula szólaltak fel ezután Szerbia forradalmároskodása ellen. Nem szabad — mondották — olyan nagy türelemmel lenni Szerbia iránt, hanem a kezére kell koppintani.

Tuskán Gergely szólalt fel ezután, de mert igen hosszasan beszélt horvátul, az elnök megvonta tőle a szót.

A delegáció ezután elfogadta a külügyi költségvetést és az ülés véget ért.

Az osztrák delegáció.

Az osztrák delegáció hadügyi albizottsága ma délelőtt tíz órakor ülést tartott, melyen a hadügyi budget tárgyalását folytatta.

Schönaich hadügyminiszter reflektált az előadónak arra a vádjára, hogy a delegációnak a legénységi szold emelésére vonatkozó határozatát nem teljesítették. Ilyen határozatról nem tud s különben is az erre vonatkozó kísérlet megőrt a többi miniszter ellenállásán. A legénység reggelijére ezáltal napi 5 fillért fordítanak, amivel biztosítják, hogy táplálói ételt kapnak.

Kozlovskzi előadó tudomásul veszi ezt a nyilatkozatot.

Koroset dr. köszöni, hogy a hadügyminiszter megemlékezett a császárszüleumról, azonban örömeztőbb vette volna, ha megemlékezett volna egy *rebellis jubileumról is*. Annak a hitlenségnek jubileumáról, melyet 48-ban követtek, mikor a magyar csapatok szembeszálltak a császári csapatokkal. Nem akar a magyarok nemzeti jogai ellen kikezteni, hanem mégis kifogásolja, hogy a magyar nemzet más nemzetek rovására, amelyek a magyar korona országai-ban laknak, a hadügyi vezetőségnek előnyöket élvez.

Az ülés délután 2 órakor véget ért.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Csöd egy volt főispán ellen. Megírtuk már, hogy Id. Csáky Gyula gróf, nyug. főispán, a „Magyar Bányarészenyártársaság” elnöklégazgatója ellen több hitelezője, köztük egy fő pincér csődöt kért. Csáky assal védekezett, hogy teljesen vagyontalan, mert a bíróságban lévő részvényeknek reális értékük nincs, mire a törvényszék a hitelezőket a csődnyitás iránt való kérelmükkel elutasította.

§ Kardosék binkja. A budapesti törvényszék tegnap délután belejezte a könyvszakértők kihallgatását, amelynek eredménye két homlokegyenest ellentétes szakvélemény. A védők a szakértővéleményekre való tekintettel a tárgyalás elnapolását és a vizsgálat kiegészítését indítványozták, amit a bíróság ma hozott határozatában elutasított. Minihogy ezzel a bizonyítási eljárás véget ért, megkezdődtek a perbeszédok. Először Nagy Béla dr. ügyész mondott az egész bűnügyet felőlelő, teljes készletre valló vádbeszédet. Délben a védőkre került a sor. A bíróság csütörtökön délelőtt 9 órakor hirdeti ki az ítéletet.

Ha mozgósítanak...

A vasut a katonaságé? — Kalandos hírek.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 20

Sokat olvashatunk most, hogy háborus szelek fujnak, arról: hogyan, miként lesz, ha csakugyan elrendelik a hadsereg egy részének mozgósítását. Természetesen ilyenkor sok kalandos hír is forgalomba kerül, amelyek valóságáról, vagy alaptalanságáról a laikusok sohase győződhetnek meg.

A vasut készenlétben.

Ilyen kalandos, de egyben föltűnést keltő az a hír is, amelyet ma Budapest-ről jelentettek. E szerint Budapesten a jobbpárti üzletvezetőségen már 8—10 nap óta ernyedetlenül dolgoznak a mozgósítás vasuti előkészítésén. Az államvasutak igazgatósága megküldötte a mozgósításra vonatkozó rendes, sematikus menetrendeket. Ezeknek az aplikálása, földolgozása és összeállításra foglalja le most a hivatalnok idejét. A múlt héten már kikerültek a nyomdából a mozgósításkor használatos nyomtatványok is.

Pénteken megeskették az összes még föl nem esküdt díjnokokat és ideiglenes hivatalnokokat és a tisztviselőkkel is újlag szigorú titoktartást fogadtattak. Vasárnap éjjel szorgos munkát végeztek az üzletvezetőségen Burger főellenőr igazgatásával. Rendkívül bizalmas leveleket írtak az összes állomásfőnököknek, intve őket, hogy készenlétben tartsák magukat. Abban a pillanatban, amint tudomásukra jutott, hogy elrendelték a mozgósítást, meg kell állítani az összes vonatokat, az utasokat kiszállítani és a föladott árukat lerakítani. Ezekkel a levelekkel együtt nyomtatványokat is kaptak az állomásfőnökök. A nyomtatványok blanket-taszerűek. Az áruk föladóinak szólnak s arra figyelmeztetik őket, hogy elraktározott áruik átvételére megszabott határidőn belül jelentkezzenek, különben értékeiket elárverezik.

E nyomtatványokon kívül még hirdetményeket fognak legközelebb expedálni. A hirdetményekben értesítik a közönséget, hogy a vonatokat a katonaság rendelkezésére bocsátották. A mozgósítás tartama alatt csak hatósági igazolvánnyal lehet utazni.

Egy alispán nyilatkozata.

Nagyváradról írják: Tele van a levegő puszkaporral, a mozgósítás híre folyton kísért és mindenki mindenben jeleket hajlandó látni, amiből holtbizonyossággal következtet a háborúra való titkos készülődésre. És a véletlen csudálatos találkozása sokszor erősít meg valótlanságokat a valóság látzatában. Ami más-kor szerényen elhúzódva figyelmet sem támaszt maga iránt, az ma — amikor magas feszültségű a levegő — szenzációk kipattanásának rugója. Egy íráv jön a honvédelmi minisztertől a vármegyéhez. Máskor sürke akta ez, mely a maga idejében pontosan beköszönt; és most? Fokozott kíváncsisággal olvassuk. Mit írhat a honvédelmi miniszterium? Talán csak nem mozgósítás! És képzeltető a riadalom, mikor a komoly gépréses sorokból kibomlik a nagy szenzáció. A honvédelmi miniszterium intései Biharvármegye alispáni hivatalához a következőket:

— Felhívom alispán urat, hogy hozzám záros határidő alatt terjessze be a vármegye

tisztviselői karának azon hadköteles tagjait, akik a közigazgatási szolgálat elvégzésére okvetlenül szükségesek és akik mozgósítás esetén hivatalukban további 14 napig meghagyandók.

A riadalom érihető, minden kétséget kizár a miniszter komoly gondoskodása. Irodáról irodára fut a hír: *itt a mozgósítás. A Szabadság munkatársa fölkereste Miskolcsey Ferenc dr. alispánt, megtudni, mi igaz a kalandos hírből? Mosolyogva adta az alispán megnyugtató választát:*

— A dolgok véletlen találkozása az egész. Minden esztendőben, akár vannak háborus hírek, akár nincsenek, e napokban pontosan jön ez a leirat, mely az itt okvetlen szükséges hadköteles tisztviselők névsorát december 1-ig bekívánja. Ez tavaly ép ugy megjött, mint azelőtt. És ha ebből valaki a jelen helyzetre vonatkozó mozgósítási készülődést olvasna ki, azt jog és alap nélkül tenné.

A megyei tisztviselőknél hit nincs okuk félni — egyelőre.

A szerbiai forrongás.

Letartóztatott generális, — Nikita követe.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 20

Törökország és Bulgária között most már biztosítottnak mondható a béke. A háboru veszélye teljesen elmúlt és a két ország között még fennálló ellentéteket kiküldendő bizottságokkal akarják kiegyenlíteni.

A békés hírekkel egyidejűleg Törökországban megerősödött a reformpárt és valószínű, hogy a mai kormány helyét egy az új törökökre támaszkodó kabinet foglalja el.

Szerbiából ma ismét érkeztek nyugtalanító hírek. Este nagy tüntetések voltak, mert Zágrábban letartóztatta a hatóság Nikita fejedelemnek Belgrádba küldött követét, egy generálist.

Mai távirataink itt következnek:

A bolgár-török megegyezés.

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség értesülése szerint a bolgár diplomáciai ügyvivő közölte az angol kormányval, hogy kormányától hivatalos megbízást nyert annak a pozitív kategórikus kijelentésnek megtételére, hogy Bulgária minden lehető meg fog tenni, hogy a Törökországgal való háboru elkerültesék.

Londonból táviratozzák: A szófiai kormány új állásfoglalása elejét vett minden háborus veszedelemnek Törökország és Anglia között.

Konstantinápolyból jelenti egy távirat: Az új-török delegátusok aláírták a török-bolgár megegyezésre vonatkozó jegyzőkönyvet.

Szófiából táviratozzák: Az ifjutörök központi komité és az itteni szövetségi komité delegátusai között teljes megértés jött létre a függő kérdések dolgában. A közösen kidolgozott jegyzőkönyv hangsúlyozza, hogy a török-bolgár háboru lehetetlen és mindkét ország kormányait felhívja, hogy a differenciák elhárítására bizottságot küldjenek ki, amely a vitás kérdéseket letárgyalja. A jegyzőkönyvet tegnap nyújtották át a bolgár kormánynak és Szófiában, Szalonikiban és Konstantinápolyban ma fogják publikálni. A lapok szerint az ifjutörök küldöttek kijelentették, a komité tanácskozásain, hogy

a porta kötelezettségeit, melyeket magára vállalt, elismeri és teljesíteni fogja. Hivatalos körökben híre jár, hogy a bolgár kormány egyik küldötté inkognitóban Konstantinápolyba érkezett, hogy a függő kérdésekről a vezető állású államférfiakkal tanácskozzék.

A szobranjét október 28-ra rendes ülészsakra hívták egybe.

Uj török kormány.

Berlinből táviratozzák: A Berl. Tagbl. jelentéi Konstantinápolyból: A nagyvezér órákon át tartó kihallgatáson volt a saultánál. A Yildiz kioskból nagyon fontos, a viszonyokat gyökeresen megváltoztató döntést várnak. Ugy látszik, hogy a portának az a szándéka, hogy az ifjutörök bizottságnak közvetlen részét juttasson a kormányzásban. Arról van szó, hogy friss erőket vigyenek bele a kormányba, hogy végre igazi munkát végezhesse.

Konstantinápolyból jelentik: Az egész török kabinet már legközelebb beadja lemondását. Az új kormány biztosítja az új törökök győzelmét a reakciók felett.

A szerb trónörökös fenyegetése.

Párisból táviratozzák: A szerb trónörökös a Le Journal egyik munkatársa előtt így nyilatkozott:

— Bosznia és Hercegovina anneksziójával elvesztünk két tartományt, mely a mi vérünk és a mi földünk. Könnyen megtörténhetik, hogyha a nemzetközi konferencia nem ad tejes elégséget, háborút leszünk kénytelenek kezdeni Ausztria Magyarországgal. Nem hiszem, hogy Anglia, Oroszország és Franciaország Szerbiát elejtenék.

A szerb nagykövet Budapesten.

Budapestről jelentéi tudósítónk: Forgách János gróf belgrádi nagykövetség Budapestre érkezett és ma délelőtt Aerenthal és Burián közös miniszterekkel tanácskoztak.

Ferenc Ferdinánd nyilatkozata.

Londonból táviratozzák: A Standardnak jelentéi Berlinből: Ferenc Ferdinánd királyi herceg beszélgés közben kijelentette, hogy Németországnak Ausztria-Magyarországgal szemben most tanúsított és tanúsítandó viselkedése a szövetség értékének próbaköve. Ha Németország támogat bennünket, benn maradunk a szövetségben; ellenkező esetben elvagyunk szánva, hogy a hármas szövetségből kilépve a nyugati hatalmakhoz, valamint Oroszországhoz közeledjünk.

Ujabb tüntetések Belgrádban.

Belgrádból táviratozzák: A mai napon megint nagyobb tüntetések voltak Belgrádban. A tüntetések oka az volt, hogy a montenegrói fejedelem követét, Mukotics generálist, aki Belgrádba tartott, Zágrábban letartóztatták. Kihallgatták a rendőrségen, megmotozták és csak Aerenthal báró sürgőnyi intervenciójának köszönhető, hogy szabadon bocsátották. Mukotics ekkor tovább utazott Belgrádba, ahol nagy óvációkban részesítették. A tüntetők az osztrák-magyar kereskedők ellen fordultak és dühös lármát csaptak üzleteik előtt.

A belgrádi orfeumok azzal csalogatják a közönséget, hogy öles betűs plakátokon azt hirdetik, hogy ezentul minden este felolvassák a bojkottálandó osztrák és magyar kereskedők névsorát.

Letartóztatott szerb katonatiszt.

Ujvidékről táviratozzák: Az itteni rendőrség ma délután egy szállodában letartóztatott egy szerb századost, aki álnéven mint bécsi lakos lakott a szállodában.

Letartóztatott házasságszedelgő

Arad—Zombor—Budapest.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 20.

Néhány hónappal ezelőtt irtunk arról a jeles alakról, aki Bánhegyi Gyula álnév alatt Aradon szélhámuskodott és házasságszedelgés miatt a rendőrség köröztette. Aradon többek között egy csinos szobalányt és a családját csapta be néhány száz korona erejéig, azután eltűnt.

Most azt jelentik, hogy Zomborban, ahol nagyszabású csalásokat követett el, letartóztatták.

Az elfogatásról ezeket táviratozzák:

Szélhámost tartóztatott le a zombori rendőrség. A szélhámós a szédelgők azon fajtájához tartozik, akik hiszékeny asszonyokra veik ki hálójukat és azokat házassági ígéretekkel boldogítják.

Az illető Bánhegyi Gyula budapesti építésznek adta ki magát és Zomborban sikerült neki jobb polgári családokkal érintkezésbe jutni. Egy urizó felült Bánhegyi ígéreteinek és kész volt hozzá feleségül menni, mindenét becsomagolta és készen volt, hogy Bánhegyivel Budapestre utazzék az esküvő megartás végett. Azonban az asszony egyik rokonának Bánhegyi viselkedése gyanúsak tűnt fel és a rendőrségnél jelentést tett.

A rendőrfőkapitány előállította Bánhegyit és igazolásra szállította őt fel a miután a szédelgő okmányokkal nem volt képes kilétét igazolni, megindították ellene az eljárást és a nyomozás megállapította, hogy Bánhegyi valódi neve Szakál Károly kőműves és kaposvári illetőségű. Az időközben beszerzett adatokból kitűnt, hogy Szakál már négy ízben volt házassági ígéreték miatt büntetve.

Egy asszonytól 10 000 koronát, egy másiktól 1220 koronát csalt ki. Különböző országokban körözött egyén. Szakált letartóztatták és a zombori ügyészség börtönében várja a büntetést.

Kártérítési pör Arad város ellen.

Az elmaradt építkezések miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 20.

Az aradi építőiparosok szövetsége hónapokkal ezelőtt feljelentést tett Horváth József aradi építőmester ellen, hogy kellő képesítés nélkül építési munkákat vállalt. A rendőrfőkapitány a feljelentésre eltöltötte Horváthot az emeletes házak építéséről. Ezáltal Horváthot nagy anyagi veszteség érte, mert időközben már több ilyen munkát vállalt, amelyeket most a főkapitány határozata következtében nem fejezhet be. Egyebek között a Vadaskürt-szálló építésébe is belefogott és nyane akkor még három más vállalkozása volt, amelyeket abba kellett hagynia.

Horváth nem nyugodott meg a főkapitányi határozatban, hanem azt megfelelőbbre Arad város tanácsához kérve a határozat megsemmisítését. A tanács aként döntött, hogy jóváhagyta az elsőfokú hatóság határozatát és Horváth így most sem foghatott hozzá elvállalt építkezései befejezéséhez, sem pedig új, ilyenmű munkákat el nem vállaltatott.

Horváth a tanács határozatát megfelelőbbre a legfelsőbb fórumhoz, a belügyminiszterhez. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a két aló hatóság határozatát megsemmisítette s

Horváthnak megengedte, hogy szabadon vállalhasson bármilyen építési munkákat.

Az ügy végleges eldőltségéig azonban körülbelül hat hónap múlt el és a munkálat elállított építőmester ezalatt sok kárt szenvedett. Most, hogy a belügyminiszteri végzés az építkezést neki újból megengedte, Horváth a törvényesekhez kártérítést keresetét adott be Aradváros ellen 22,600 korona erejéig. A kereset arra hivatkozik, hogy Horváth a már elvállalt munkálatok abbahagyása következtében és azért, hogy új építkezésekre megbízást egy fél éven át el nem fogadhatott, 22,600 korona kárt szenvedett.

ELPUSZTULT

Nopcsa báró automobilja

Felrobbant gépkocsi.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 20.

Különös módon pusztult el tegnap Kolozsvárott Nopcsa Elek báró ujaradi földbirtokos értékes automobilja, amelynek benzintartálya fölrobbant és a soffőr a bűz következtében könnyebben megsérült.

Az automobil szerencsétlenség részletei ezek:

Tegnap este 7 órakor érdekes látványa volt Kolozsvár közönsége ama részének, amely a Blazini-szálló felé közeledett arra a hírre, hogy „tűz van!” A város minden részéből látható volt egy magas tűzoszlop, úgy, hogy mindenki méltán hihette, hogy nagy veszedelem van, egy néhány emeletes ház esik a tűz martalékává. Ki kocsi, ki gyalogosan sietett a színhelyre.

Az eset különben a következő: A Blazini szállóba szállott tegnap este Nopcsa Elek báró ismert urlovas és ujaradi földbirtokos. Este hat órakor hajtattott be hatalmas automobiljával, melyet Kiss László soffőr vezetett. A báró felment a szobájába, a soffőr pedig a gépet beüzemelt az udvar háta mögötti nagy szobában, hol a petroleumlámpát elakarta oltani. Nem vette észre, hogy ekközben az automobil egyik csöve megrepedt és a benzín nagyrésze a padlóra folyt.

A benzín párolgás közben érintkezésbe jött a petroleumgázzal és meggyuladt. Szécs György portás ezt észrevette és másodmagával, egy napszámmal gyorsan kihústa a gépet, mely akkor már lángban állott, az udvarra, hogy a szin ne gyuljon meg. Az udvaron atán a benzintartály felrobbant, óriási dörgést okozva. A lángok 20 méternyi magasságra csaptak föl. A soffőr az ijedségtől elájult s közben kisebb-egésit sebeket is szenvedett az arcán.

Az egész egész alig tartott egy negyedórát. De ez elég volt ahhoz, hogy a hatalmas, nyolc üléses autónak csak a váza maradjon meg. Vizi Endre mechanikus szerint a kár hozzávetőleg 17000 koronára tehető.

A rendőrség ki akarta hallgatni Kiss László soffőrt, de még nem tudta, mert felismert ugyan már, de szagotottan csak annyit tud mondani:

— Félek a bárótól, hogy mérges lesz és lelé.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357
Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

Latkóczy és büntársai.

Meggyanusított miniszteri osztályfőnök.

A kegyelmes ur régi panamá.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 20.

A kipattant botrány nagy hullámokat vet. Hogy a főtettes megkerült, körülötte száguldozik a föltevés és a kombinációk sokasága. Beszélnek arról, hogy a nagy titoknak Latkóczy csak egyik epizódja: az, amelyik legkevésbé érdekes. Azt beszélnek, hogy nemcsak egy patikajogról s nem is patikajogról van szó s nemcsak Latkóczy, hanem mások ellen is tart a nyomozás. Beszélnek arról, hogy egy nő házalt egy ajánlólevéllel. Ezt a levelet a rendőrség meg is kerítette. Beszélnek sok mindent. Elmondjuk az eseteket, anélkül azonban, hogy valamennyinek magunk hitelt adnánk. A vizsgálatnak a legutolsó órákban kiderült adatai, amelyekről késő éjjel kaptunk jelentést a fővárosból, egyszerűen megdöbbentők. Kiderült, hogy Latkóczy hivatalában, a közigazgatási bíróságnál is követelt el visszaéléseket. Az is kiderült, hogy Latkóczynak a belügyminisztérium egyik osztályfőnöke a büntársa.

A csúf botrány mai hírei ezek:

Mit mond az üzletkerítő?

A panama fontos szereplője Latkóczyn kívül Kretz Ferenc nyugalmazott hajóskapitány, aki Latkóczynak közeli rokona. Ő hajtotta föl Latkóczynak azokat az embereket, akik pénzért üzleteket akartak kijáratni a kegyelmes urral.

Kretz Ferenc ügynök a fővárosban maradt s a Peterdy-utca 4. számú házában lévő második emeleti lakásán fogadta a nála járt újságírókat. Nem érzi magát bűnösnek. Ugy mondja, tönkrejutott ember, aki néhány évvel ezelőtt azért jött vidékről a fővárosba, hogy itt magának existenciát teremtsen. Akkor fölkereste nagybátyját, Latkóczy Imrét, akinek támogatását kérte. Latkóczy kijelentette, hogy nem tud számára foglalkozást, hanem majd más uton segíti. Így került azután a licenciák megszerzése körül teljesített ügynökösködéshez. Véleménye szerint Latkóczy nem akarta magának tartani a 60.000 koronát. Kretz különben nagyjából a vizsgálat adatait mondta el.

Kretz könyörögve mondta az újságíróknak:

— Csak a kegyelmes urat ne bántsák, mert ő a legjobb szívű ember. Mindent csak értem tett, hogy én boldoguljak. Egyszerű kijárásról van szó, amelyet Magyarországon képviselők, miniszterek és mindenki megtesz, akinek módjában van. A kegyelmes ur jó szíve mindenkori segített rajtam, de mindig ingyen.

A dolog kipattanása nagyon leverte Kretz feleségét, leánynevén Kerkápoly Jolánt. Az asszony előkelő családból származik; unokahuga Kerkápoly Károly néhai híres igazságügyminiszternek. Latkóczy Imre édes unokabátyja, Boda Dzsó főkapitány szintén unokatestvére. Az asszony mindenért a belügyminisztériumot okolja.

Boda Dzsó főkapitány kijelentette, hogy az a hír, mintha ő Latkóczival vagy Kretszel

rokonságban volna, nem felel meg a valóságnak.

„Hisz ez csalás!”

Beszélgést folytatott egy hirlapíró Korbuly Jenővel is. Korbuly előadta, hogy tényleg törbeccsálták Latkóczyt, mert mialatt ő nála járt, a hivatalával szemben levő háznál várakozott reá Krecsányi detektívőnök, akinek ő már messziről lobogtatta a nyugtát a 60.000 koronáról. Majd mikor Krecsányi felment Latkóczy szobájába, az megrémülve, sápadtan futkározni kezdett szobájában.

— Hisz ez csalás! — mondogatta. Engem törbeccsáltak, tönkretettek. Soha máskor nem tettem ilyesmit. Most az egyszer is csak Kretz ajánlatára mentem bele. Az Istenért — mondta könyörögve, — csak ne csináljanak belőle országos botrányt!

A főkapitány nyilatkozata.

Igen érdekes ebben az ügyben Boda Dzsó főkapitány véleménye, ki elejétől fogva szinte személyesen vezette a vizsgálatot.

— Ugy látom, — mondotta ma reggel a főkapitány, — hogy a lapok nagyrésze azt kutatja és firtatja, vajjon nem voltak Latkóczynak büntársai? És ha voltak, hát kik azok? Erre én annyit felelhetek, hogy a rendőrség, nyomban a vizsgálat befejezése után, az összes aktákat a belügyminisztériumba terjesztette föl, a célból, hogy ott folytassák a vizsgálatot, ha ugyan annak helye van. Én azt hiszem, hogy Latkóczynak nem voltak büntársai. Ő „insich” dolgozott. Elfogadta a pénzt, de aztán nem adta oda senkinek. Legföljebb annyit tehetett meg, hogy úgy futtában, baráti tanácsban megemlítette az ügyet egyik-másik régi belügyminisztériumi ismerőse előtt.

Igy tudja a dolgot a főkapitány. Vagy így magyarázza.

De még mindig titok: 1. mi van azzal a bizonyos levéllel, melyet a rendőrség olyan lázasan keresett és nem találta. Ki írta ezt a levelet és kinek adta? Ki volt az a nő, aki házalt ezzel a levéllel és mi volt ebben a levélben? Mert most azt mondják, hogy ez a levél nem is létezett és ha létezett, apokrif volt, hamisítvány, melyet nem az irt és nem az irt alá, akitől eredőnek mondták. 2. Kik azok, akik Latkóczival együtt dolgoztak és milyen ügyeket segítettek Latkóczy a megvalósulásához.

Ezeknek kell még kiderülni, hogy a titok ne legyen titok. Ezek is ki fognak derülni.

Szenzációs felfedezések.

Éjjel jelentí fővárosi tudósítónk:

A mai nap nyomozásai kiderítették, hogy Latkóczy sokkal súlyosabb bűnöket követelt el, mint ami most vesztét okozta. Kiderült, hogy a kegyelmes ur már évek óta üzi panamáit, melyeknek keresztülvitelére széleskörű összeköttetéseit használta fel. Vállalkozott a legkülönbözőbb

és legkényesebb természetű ügyek kijáratására.]

Egy kiderült sötét ügy néhány hónappal ezelőtt történt, mikor Latkóczy egy több millió korona értékű állami birtok parcellázásának bírói végzéssel elintéztét ügyét közbenjárásával a közigazgatási bírósághoz utaltatta, ahol ő maga elnökölt ez ügy jó elintézésénél.

Hir szerint többször eljárta Latkóczy az Andrássy-uti különlegességi trafik ügyében is, amelyet azonban nem az ő protezséje kapott meg, hanem Konti özvegye s így a kapott pénzt neki vissza kellett adni.

Uj bűnös.

A panama-ügyekbe bele van keverve hir szerint a belügyminisztériumnak egy magasabb hivatalnok, egy osztályfőnök, aki lekötöztetettje volt Latkóczynak. Mikor Latkóczy belügyminiszteri államtitkár volt, akkor az illető hivatalnoknak egy nem igen tiszta fegyelmi ügye volt, amelyben Latkóczy az illető hivatalnok javára döntött s a hivatalnok ez óta hü hive volt Latkóczynak és mindent megtett érte.

A régiebb üzletek.

Igazán csoda, hogy ügynökének indiszkrét bőbeszédűsége már rég bajba nem sodorta Latkóczy Imrét. Ha egy-egy új klienst kellett bizalomra serkenteni, Kretz Ferenc soha nem látott emberek előtt a legnagyobb nyíltsággal beszélt a nagybátyja üzleteiről. Az ő révén tudódott ki, hogy Latkóczy Imre miféle koncessziókat szerzett, vagy akart szeresni megbízói számára a különböző minisztériumokban.

Nyilván a Kretz Ferenc indiszkrételője terjesztette el a híret azoknak a megfizetett kijáratóknak is, amelyekre Latkóczy Imre az utolsó években sikerrel vállalkozott, még pedig jobbra neves s előkelő fővárosi ügyvédek asszisztenciájával. Már a patikabotrány kipattanása előtt is sokan tudták, hogy a főváros tanácsa és az egész fővárosi közönség hangos tiltakozása ellenére koncessziót tudott szeresni a belügyminisztériumtól a szeressen-utcai mulatónak. Ugyancsak ő vonatta vissza néhány hét múlva azt a belügyminiszteri rendeletet, amely egyik-másik sósborzsaszafajtát kilította volna a piacról.

De ugylátszik, hogy maradt Latkóczynak egy olyan üzlete is, amely még nincs végképp lebonyolítva. A nyári hónapokban árlejtést hirdettek ugyanis a Károly-körúti nagytrafikra, a melynek régi tulajdonosa meghalt. Sokan pályáztak, de talán még többen visszaríadtak, a mikor az érdekeltek körökben híre kelt, hogy kár a bélyegért, mert egy nagy befolyású kegyelmes ur már megszerezte valakinek pénzért a gazdátlan nagytrafikot. Annyit mondanak teljesen kétség elennek az információink, hogy Latkóczy Imre a Károly-körúti nagytrafik megszerzéséért harmincezer koronát követelt, amelyet állítólag egy nyitrai kereskedő szabályszerű nyungta ellenében a kezéhez is juttatott. A pályázat még nem intéződött el, a patika-botrány elcsattanása után ez a harmincezer koronás üzlet is végképp dugába dőlt.

Az uzsorás szerepe.

A patika-panamával egyidejűleg kiderült most, hogy Latkóczy egy közismert budapesti uzsorásnak, Ernst Lipótnak érdekében már régebben interveniált pénzért. Ernst, akinek nemrég meggyült a baja a hatósággal elment Latkóczhoz, aki hajlandónak bizonyult 30000 koronáért protezsálni Ernstet a budapesti tör-

vényszék vádtanácsánál. Irt egy levelet Csáder bírónak, melyet Ernszt személyesen adott át Csádernek, akit Latkóczy személyesen nem is ismert. Csáder, mikor elolvasta a levelet, nagy haragra lobbant. Osszetépte az irást, Ernsztet pedig kidobta. Néhány bíró tudott erről az esetről, de az csak a mostani botrány után derült ki.

Hol van Latkóczy?

A múlt hét esztendőjén Latkóczy Imrét is bevitték az ördök kerületi kapitányságra. Szükség volt rá szembesítések céljából a de-
tektiv ment érte a József utca 4. számú há-
ban levő lakására. Az öreg kegyelmes urat
csak nehezen lehetett rábírní arra, hogy akkor
éjjel bemenjen a kapitányságra. Alighanem
attól tartott, hogy szabadsága körül valami baj
eshetik. Nem történt semmi. Latkóczy megte-
vedése nem büntethető s így már néhány órá-
val később künn volt a kapitányság épüle-
téből.

Ott a közelben, az Arany János utca sar-
kán kocsi szállott az akkor már teljesen
ellett ember s remegő hangon adta ki az
utasítást:

— József utca 4.

Másnap, a nélkül, hogy lakását akár csak
egy percre is elhagyta volna, kocsiba más s sz-
zal a jeggyel, amelyet számára az ügyvédje
váltott meg, elutazott a fővárosból. Az eredeti-
leg váltott jegy csak Bécsig szól, beavatott
helyen azonban tudni válik, hogy Latkóczy
még Budapesten megváltotta a számára egy
Bécsiől Southamptonig szóló jegyet, a mellyel,
a nélkül, hogy Bécsben időzött volna, tovább
utazott.

Ennek a hírnak a világa természetesen
ellenőrizhetetlen és bizonyosan csak azt állít-
hatjuk, hogy Latkóczy sem Budapesten, sem
nyitramegyel bírókán nincsen. Sok jel szól
azonban a mellett, hogy a közigazgatási bírós-
ság volt másodelnöke végleg elköltözött a fő-
városból, mert ügyének vitelével megbízott egy
budapesti ügyvédet, a kinek hír szerint kijel-
entette, hogy soha sem fog többé Budapestre
visszatérni. Egy másik verzió szerint Latkóczy
orvosi bizonyítványt állított ki magáról és
egy külföldi sanatóriumba ment. Viszont má-
sok szerint tébolydába tették, de azt is beszél-
lik, hogy Amerikába ment.

Az OMGE elnökválsága.

Dessewffy gróf nem fogadja el az
elnökséget. — Zselénsky újból alelnök
lett.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 20.

Néhány héttel ezelőtt nagy feltűnést
keltett országszerte Dessewffy Aurél gróf-
nak az Országos Magyar Gazdasági Egye-
sület elnökségéről való lemondása. Des-
sewffy grófnak lemondását tudvalevőleg
az a főrendiházi vita okozta, melynek
folyamán ő, mint a főrendiház elnöke
Zselénsky Róbert grófnak a tőzsdereformot
sürgető javaslata ellen szavazott. Az
Omge elnökének e szavazását Zselénsky
Róbert gróf és az egyesület több tagja
helytelenítette, mire Dessewffy lemondott
egyesületi elnökségi állásáról és kijelen-
tette, hogy azt semmi körülmények között
sem tartja meg.

E kijelentés dacára az egyesület nagy
többsége ragaszkodott Dessewffy szemé-
lyéhez és kimondotta, hogy az elnöki

székbe megint őt választja meg. A vá-
lasztást az egyesület mai közgyűlésére
tűzték ki.

Az elnökkel egyidejűleg az egyesület
alelnökei: Bujanovics Sándor, Pallavicini
Ede örgróf és Zselénsky Róbert gróf is
lemondottak állásukról, azért a mai köz-
gyűlésre kitűzték az alelnökök válasz-
tását is.

Az Omge mai közgyűlése óriási érdeklő-
dés mellett folyt le. Megjelent az egye-
sületnek majd valamennyi tagja és ott
voltak Darányi Ignác, Kossuth Ferenc,
Apponyi Albert gróf és Zichy Aladár gróf
miniszterek is. A közgyűlés újból és egy-
hangulag Dessewffy Aurél gróftól választotta
meg elnöknek, Dessewffy azonban
kijelentette, hogy a választást nem fo-
gadja el. A kapacitálás sem használt és a
gróf ragaszkodott elhatározásához.

Alelnökök lettek: Bujanovics Sándor,
Pallavicini Ede örgróf és Zselénsky Ró-
bert gróf. Bujanovics 322, Pallavicini 253,
Zselénsky 249 szavazatot kapott.

Zsinagóga a szinkör helyén.

Uj nyári színház a Baross-parkban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 20.

Az aradi izraelita hitközség új zsinagógája
mégis a nyári színház helyén fog épülni. A
városrendezési bizottság ma tartott ülésén a
hitközség érdekében valónak mondotta azt,
hogy a hitközség elálljon attól a tervtől, ame-
lyet a lapunkban ismertett beadványban a
törvényhatóságnak tudomására hozott s azt
tanácsolta, hogy ne építsenek templomot a li-
ceum előtti játszótéren. Itt, a mélyen fekvő
területen elveszítendő a templom monumentális
hatását. Ezért a bizottság azt ajánlotta Nemes
Zsigmond dr. hitközségi elnöknek, hogy vonja
vissza a beadott telek-kérelmet.

Nemes dr. rögtön eleget is tett a bizottság
óhajának. Elállott az előbbi ideától. Elfogadta
a bizottságnak azt a proposícióját, amely az
eredeti eszmét találja a legmegfelelőbb megol-
dásnak s az új templomnak a nyári színház
helyét fogja kérni az izraelita hitközség.

A bizottság azonban már eleve arra az ál-
láspontra helyezkedett, hogy az átengedendő
területért megfelelő rekompenzációt kér a hit-
községtől. A számítások szerint, a tanítóképző
és az Eötvös-utca között elterülő telektömb
egyik legértékesebb földterülete a városnak,
melynek átengedéseért a bizottság ötvenezer
koronát nem tart magas árnak. Az összeg le-
jében az izraelita hitközség szabadon rendel-
kezhetik a lebontandó nyári színház anyaga-
ival.

Nemes dr. arra kérte a bizottságot, hogy
már most, mielőtt még érdemben tárgyalhatná
a hitközség újabb kérvényét, jeleltesse ki, hogy
huzsonöt ezer koronáért adja át a templomépít-
és céljaira a teleket, mert a hitközség már ez-
zel is erejét meghaladó áldozatot hoz. A szin-
ház anyagát felhasználni nem akarja; azt a
város rendelkezésére bocsájtaná s csak azért
nem kéri teljeszen díjtalanul a teleket, hogy az
új nyári szinkör építését elősegítse.

A bizottság a döntést akkorra halasztja,
amikor az új kérvényt tárgyalja. Azonban már
most utasította a mérnöki hivatalt arra, hogy
számítsa ki, mekkora értéket képvisel a nyári
szinkör építési anyaga, mert szívesen látja a
mai alkalmatlan aréna eltávolítását s egy új,
megfelelő, kisebb méretű s a parkbeli kioszk-
kal szerves kapcsolatban álló szinkör építését.

Utasította a gazdasági tanácsnokot is, hogy a
kérdést oly módon készítse elő, hogy a szinkör
át helyezése és a telek átengedése egyszerre le-
gyen elintézhető.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház mősora:

Szerda: Remény, dráma. Bemutató előadás. (B. bérlet.)

Csütörtök: Remény, dráma. (C bérlet.)

Péntek: Komédiások, operett. Bemutató elő-
adás. (A bérlet.)

Szombat: Komédiások, operett. (B bérlet.)

* Parasztszünet, Pajkos diákok. Különösen
sikerült színházi estében volt része ma a pub-
likumnak. Opera és operett ment kifogástalan
előadásban és igazán nehéz volna megállapít-
tani, melyik előadás volt a közönség nagyobb
tetszésére. Elsőnek Mascagnl egy felvonásosa a
Parasztszünet került színpadra. *Wlassák, Zalay,*
Ferrari, Ladiszlay, kitűnően voltak díszpo-
nálva és egyképen a legnagyobb dicsőretet ér-
demlik. Luciat *Csillag* Szeréna énekelte. Meg-
lepően szép alt hangja van és kisebb énekes
szerepekben mindig megfogja állni a helyét. A
zenekartól már külön előadásban is hallottuk
az intermezót. Az operát Suppé gyönyörű ope-
rettje, a Pajkos diákok követte. A főbb szerep-
lők *Rontay, Zalay, Wlassák, Ledvey, Faludy,*
hangulatot, jó kedvet vittek a színpadra, de az
elragadtatás hangján *Polgár* Sándoról kell
megemlékeznünk. Geigert adta markáns eredeti-
séggel. A legmegrögröttebb uszorás iskolába
járhatna *Polgár*hoz, ha kiűző uszorás hírbé
akar jutni. Homéri kacaj fogadta már eredeti
maskját és játéka pedig egyszerűen klasszikus
volt. Az egész előadás dicsőrete mellett, még
sokszor elő lehetne venni a jó öreg, de még
mindig nagyszerű kis operettet. A rendezés is
nagyon sikerült volt, csak azt szeretném tudni,
hogy miért maradt el a nyitány, ami pedig
egyik híressége a Pajkos diákoknak?

H. G.

* A Remény. Holnap eseményszámba menő
premiér lesz a színházban. Egy világhírű író, a
hollandi Heyermans szíval meg esuttal először
az aradi színpadon. A világhírű író legkiválóbb
alkotása, a Remény című halászagédia került
színpadra, amely az egész világban óriási szenzá-
ciós sikert aratott. A főszerepeket K. Kápolnay
Juliska, Follnuszné, H. Kőrössy Juci, H. Har-
math Józsa, Bankóné, Keszler, Hunyady, Vár-
nay, Dehl, Mártonfi, Ditról és Polgár játssák.

* Komédiások. A legközelebbi premiér *A*
komédiások című operetté lesz. Ennek az ope-
rettnek a szövege is elsőrangú, a zenéje pedig
valódi operettmuzsika, csupa fűlbemászó, paj-
kos melódia. A színtársulat énekes személyzete
nagy ambícióval készülődik a premiérre, amely
pénteken lesz.

* Birnbacher Helén tárlatát a mai nap fo-
lyamán is sürűn kereste fel a közönség úgy,
hogy csaknem az egész nap folyamán volt lát-
ogatója. Nem csoda ez, mert hiszen anyai és
oly sok irányú művészetet, mint Birnbacher
képeiben, csak nagyon kevés nagy nevű mű-
vésznel találhatunk. Felhívjuk rá a közönség
figyelmét annyival is inkább, mert a kisebb
vásznak olyan olcsók, hogy a szerényebb
anyagi helyzetben levők is beszerezhetnek ma-
guknak a képekből. A tárlat egész napon át
nyitva van és megtekinthető Weisz Leó (Weisz
és Klein) cég szalonjában.

* Középtengeri út. Egy tengeri utasás min-
den szépségében gyönyörködhetni — úljó, ez
is, mozgóképességének köszönhető. A Közép-
tenger pompás képeiben a tengerész élet válto-
zatosságában, Toulon kikötőjében, a haditenge-
részek életének sokszerű érdekességében olyan
látványosságot nyújt az Uránia színház, amit
mindenki örömmel néz meg. Látjuk, egész kö-
zelről tanulmányozhatjuk, miként kezelik a ha-

díszjók ágyúerőit, mint észlelték le pillanat alatt a menő csónakot és miként észlekedik le villámgyorsan, szédültes magasságból a maltróz sereg. Látjuk a tengérszék szórakozását, azt az örömteljes jelenetet, mikor a szabadságot tengerészeket partra szállítják. Ritka látványosság, ami a szárazföldi ember előtt az újdonság erejével hat. Az *Uránia* színház ezzel a pompás képpel nagy sikert fog aratni. Újat és érdekeset mutat, amit megnézni élvezet és tanulmányos.

Katonatiszt — szoknyában.

Külföldi kém az aradi gyorsvonaton? —
Két urinő felfedezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 20.

Tegnap délután két urinő érkezett Aradra az erdélyi gyorsvonattal. Az egyik K. J. duzzasztó s általában ismert földbirtokos közeli rokona, a másik urinő pedig szintén egy aradi előkelő családhoz jött. A két hölgy bizalmas körben olyan érdekes utatapasztalatokat mondott el, amelyek föltétlenül a nyilvánosság elé tartoznak, mert a hatóságok figyelmét is föl kell hívni az urinők által észlelt jelenségre. Arról van szó, hogy a két uriaszony egy áruházban levő, külföldi katonatisztnak látszó egyénnel utazott, akiről *ők azt sejtik, hogy katonai kém volt.* Ezt azonban nem állítják teljes határozottsággal, ám azok a jelenségek, amelyeket ők tapasztaltak, mindenesetre megerősíteni látszanak föltevésüket.

Az esetet így mondta el az egyik urinő:

— Abba az első osztályú kocsi, amelyben mi ketten utaztunk, Piskiné föl szállott egy magas, nyírott hajú, férfias tartású alak, aki azonban sejttem ruhában és hosszú utazó köpenyben volt. Amint belépett és németül üdvözölt bennünket, a hangja vastagságáról megállapítottuk, hogy az illető férfi lehet. Föltévéseinkben nem is csalakodtunk, amint megfigyeltük a különös ember mozdulatait, cselekedteit. Titkon végigmustrálunk az idegent. A hölgy leült, odakepott a lábárához, mint ahogy a férfiak szokták, amikor leülnek és kissé föl rántják a nadrágjukat. Az utazókabátja egyik zsebéből német katonai térkép kanyargott ki. Másik zsebéből pedig német könyvet vett ki. Ez volt a címe: *Vidám katonahistória.* És olvasni kezdett. Ahogy az olvasásban elmélyedt, szórakozottan simogatni kezdte a bajusza helyét, mint ahogyan flatalemberek kis bajuszukat szokták simogatni. Amint észrevette, hogy figyeljük, hirtelen lekapta a kezét. A bajusza helyén egyébként erős borotválás nyomai voltak láthatók. A lábait állandóan férfiasan keresztbe rakta s talpi „mellé” folytonosan igazgatta, mert az a valami, amelyvel elől ki volt tömve, folytonosan lecsuszott. Mi szóba elegyedtünk vele. Azt mondta, Brassó környékén járt, Romániában is volt és most egyedül Bécsbe utazik. Beszéltünk vele a szerbiai viszonyokról is. „Ott nagy bajok vannak, komoly ügyek” — mondta, aztán hirtelen visszakapta a szavát és csak annyit mondott: „Különb. én azt nem tudom; honnét is tudnám én azt.” Megjegyzendő, hogy a kalauz, aki Aradon szállott le, szintén gyanús volt az alak, mert egész uton figyelte.

Az a legérdekesebb különben, hogy ez a titkos ember, akit mi katonai kémnek néztünk, valami kis könyvet használt utazási jegyül és teljesen ingyen utazott a vonaton. Hogy milyen célja volt Magyarországon, nem tudjuk mert erre irányuló kérdéseinkre *hiteles feleletet adott.*

Vérfürdő Fakerten.

A csendőrség négy sortüzet adott.

Három halálos, hat súlyos sebesülés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 20.

Amint éjjel félháromkor értesülünk ma este kilenc és tíz óra között az Arad szomszédságában lévő *Fakert* községben valóságos vérfürdő volt, amely az odasereglett bucsusok és a csendőrség között kitört viszályból keletkezett.

A csendőröket ugyanis a kissé ittas állapotban lévő bucsusok megrohanták és tetteleg bántalmazták, amire a csendőrök **négy-szer egymásután sortüzet adtak.** A csatának három halálos és 6 súlyos sebesültje van.

A vérengzésről alább következik tudósításunk:

Az első összetűzés.

Ma bucsu volt *Fakert* községben. Erre az alkalomra a fakerti községi jegyző megkérte Górs István glogováci csendőrparancsnokot, hogy hat emberével vonuljon át a községbe, ahol ilyenkor a környékbeli legények, lakosok összesereglenek és vígan mulatozni szoktak. A glogováci csendőrségtől hatan át is mentek és egész nap az utcákon cirkáltak. Napközben alig akadt dolguk a csendőröknek. Apróbb verekedések voltak szoknak a tetteseit kellett megfenyíteniök. Este már arról beszéltek a csendőrök, hogy közülök négy hazavonul s csak kettő marad a községben, amelynek lakossága teljesen csöndesnek mutatkozott.

Abban a korcsmában, ahol a magyarok tanyáztak, teljes nyugalom uralkodott, ellenben a svábok által látogatott korcsmában, amely nem messze volt a magyar korcsmától, sokkal hangosabb élet uralkodott. A glogováci, fakerti, zimándközi svábok, meg a világosi román parasztoi táncoltak, de nem duhajkodtak.

Este 8 óra után a magyar korcsmából kiment Csöke János gazdaember, hogy a közeli boltból cigarettát hozzon. Utja a svábok korcsmája előtt vezetett el. Egyszerre csak néhány sváb ember a sötétből a korcsma mellett előugrott és hasba szúrták Csökét, aki eszméletlenül terült el a földön. A belei azonnal kifordultak. Kiáltására, jajgatására odasiettek a bucsusok és a csendőrök, akik oszlásra szólították föl a tömeget.

A svábok kissé gorombáskodtak a csendőrökkel, szidták a magyarokat, de azután újból bementek a korcsmába.

Agyon kell ütni a csendőröket!

A csendőrök ekkor mindnyájan a két korcsma körül tartózkodtak. (Az a hely, ahol ez a két korcsma áll, a község főtere. Nem messze van tőle a község háza.) Ugy kilenc óra lehetett, amikor a svábok korcsmájából 90—100 ember egyszerre kitódult és folytonosan azt kiáltották:

— Agyon kell ütni a magyar csendőröket. Mindég bántják a svábot meg a románt!

Ilyen zürzavaros kiáltások voltak hallhatók. Egyszerre csak botok emelkedtek a levegőbe és a csendőrök helyzete veszedelmessé kezdett válni. Górs István őrsparancsnok csittította őket és folyton kiáltotta:

— Oszolni, oszolni, mert különben tüzet vezényelek.

A tömeg azonban nem tágitott. A dühös csoport egyre növekedett. Asszonyok, leányok, gyermekek tódultak ki a házból és azt ordították:

— Most megölhetjük a magyar csendőröket, most kevesen vannak!

Ekkor már kisietett a térre Rác Márton községi jegyző is, aki szinte kérlelni kezdte a különben békés, jámbor németeket:

— Menjetez innen, a csendőrök közétek lőnek.

Négy sortüzet.

A békés kísérlet mit se használt. Egyszerre csak közapor zudult a csendőrökre, akik közül Górs őrsparancsnok a homlokán és a vakszemén olyan súlyosan megsérült, hogy eszméletlenül bukott a földre. A csendőrök az inzultusra **sortüzzel feleltek.** Egy másik őrmester vezényelte a tüzet és mind a hatan elsütötték a fegyvert. Jajveszélés, sikítás, sírás volt hallható. Rác jegyző ismételtén föl szólította a tömeget, oszoljon szét. Ez mitse használt. A lövésre közaporról felelt a csaknem ezer főre szaporodott dühös népség. Az asszonyok köteleket, edényeket hsztak ki a lakásukból és azzal ütötteverték a csendőröket. Tíz perc után ismét sortüzet vezényelt az őrmester, majd, amikor a közapor megújult, még egyszer tüzeltek a csendőrök. A harmadik sortüzet után előrohant egy aradi mézeskalácsos, aki a bucsun árulta süteményeit és folytonosan dühös szitkok között arra buzdította a tömeget, hogy verje a csendőröket. Ezt az embert, (akinek nevét a késő éjjeli órákban amikor e sorokat írjuk, nem tudtuk meg) a csendőrség vasraverve elhurcolta. A tömeg még mindig fenyegetően viselkedett, mire a csendőrök **negy-szer is sortüzet adtak.** A zendülő erre szétfutottak és sebesültjeik egy részét magukkal cipelték.

Borsos Béla dr. a helyszínen.

Amint az első sebesülés történt, a jegyző azonnal kocsit küldött Borsos Béla dr. aradi orvoshoz, aki éjjel fél 11 órakor érkezett ki a faluba. Megdöbbenő látvány tárult eléje. A kis község főtere vértócsában állott. Gyorsan a mentéshez látott. Elsőnek a nagyon súlyosan sebesült Górs kötözte be. Az őrsparancsnok eszméletén kívül volt. Azután a többi sebesültek mentéséhez fogott. A következőket kötözte be.

Sleich Péter legénynek, a golyó a tüdejét furta át s a jobb kezét törte el.

Jakab Miklós (Világos) az alkarját furta át a golyó.

egy glogováci és egy szentleányfalvai gazda mellett a golyó átfurta.

A többi öt sebesültet a zendülők magukkal vitték. Azok között sok súlyos sebesült lehet a rengeteg vértócsából következtetve. A betegek közül kettőt az aradi kórházba hoztak az éjjel.

Általános házkutatás.

Holnap, szerdán délelőtt a hatóság általános házkutatást tart Fakerten s az összes sebesülteket behozatja a kórházba. Borsos dr., aki éjjel 2 órakor jött vissza Aradra, azt mondja, hogy a csata helyén 35—40 kilótt patron hever.

Amiről beszélnek.

*

Az áldozatkész barát.

A csiklandós zsurtémák száma újból megsaporodott. Sattogva, nehogy a kíváncsi férfiak füle is hallja, adják tovább a pikáns esetet asszonyok, akik már mindent tudnak és csillogó szemleányok, akiknek arcát rózsaszínűvé festi a sejtése ismeretlen gyönyöröknek. Es a szalonok intím hangulatába szokatlan élénkséget visz az a história, amely egy, az aradi társaságokban jól ismert fiatalember szerelmi ügyét teríti a pletyka boncasztalára.

Miért ment vissza a párti? ez nyugtalanította sokáig a volt menyasszony barátját és egyéb jóakaróit. Hiszen mindenkül tudta, hogy a vagyonos ifju szerelmi házasságot köt, mert a leánynak — némileg zavaros múltján kívül — semmije sem volt. A fiatalember előkelő családja kétségbe volt esve a jó állású fiu elhatározása miatt. Igyekeztek is szép szóval, ígéretekkel, majd fenyegetésekkel szándékától eltéríteni, feltárták előtte a nő homályos előéletét, — mindhiába.

— Szeretem és nőül veszem, — volt a fiatal ember energikus válasza.

De ember tervez és az uristen meg a sok jó barát végez. Az ifju cimborái is mindenképen azon öröklődtek, hogy barátjukat viszatartásuk ettől a házasságtól. Épen nem voltak válogatósak az eszközökben és minden rosszat ráfogtak a leányra.

— Sovány és nagy az orra, — mondta az egyik.

— Könnyelmű és ostoba, — kifogásolta egy másik.

És így tovább. De a fiu nem tágitott és kijelentette, hogy egy hónap mulva megtartja az eljegyzést.

Ekkor a pártások szívében nagy elhatározás támadt. A fiut bármilyen áron meg kell szabadítani attól a nőtől, volt a jelszó. Hosszasan tanakodtak, milyen módon volna ez lehetséges, míg végre az ifjak egyike, — csinos külsejű, hódító bajszu, eszes fiu — kisütött valamit.

Biztatok rám a dolgot. Én az ügy érdekében kész vagyok magam feláldozni. Most nem árulok el többet, csak annyit mondok, hogy két hét mulva fuccs annak a házasságnak.

A többiek nem értették a dolgot, de biztak barátjukban. Es a furfangos fiu ravasz tervet eszelt ki. Móját ejtette, hogy a leánnyal megismerkedjék. Először a korzón lett a kisérője, azután a színházból gardirozta haza. Az első hét végén már a leány szülei házában teljesen otthonos volt. Ott töltötte az estéit is és általában úgy viselkedett, mint egy szerelmes.

A leány eleinte közömbösen fogadta a jól ismert udvariási formákat, de csakhamar engedett hidegségéből és a fiatalember tettettét érzelmelt ózinté szerelemmel vizionozta.

A második hét egy napján a fiatalember akkor állított be a házhoz, mikor tudta, hogy a szülei nincsenek odahaza. A leányt csakugyan egyedül találta és oly heves szerelmi ostromot intézett el-

lene, hogy a forróvérű leány nem tudott ellentálni s egy önfeladót pillanatában a fiatalember karjaiba szédült.

A könnyen kivívott ostrom után az ifjunak első dolga volt barátait egybehívni s elmondani neki a történeteket. A vélemények megoszlottak ugyan a tekintetben, hogy korrekt volt-e a fiatalember módszere, de abban mindenki megegyezett, hogy ez a radikális megoldás el fogja venni a barátjuk kedvét a nászüléstől. Másnap természetesen neki is tudtára adták a dolgot és mikor hitetlenkedett, az önfeláldozó barát becsületésére jelentette ki, hogy amit állít, igaz, de azt is hozzátette, hogy ezt csupán az ő érdekében tette, mert vissza akarta tartani a házasságtól.

A dologból nagy összeveszés, sőt lovagias ügy támadt, de a fiatalember elérték céljukat, a pártiból nem lett semmi.

... Es még mondja valaki ezek után, hogy nincsenek önzetlen jó barátok — Aradon.

Elmozdított román tanító.

A kultuszminiszter ítélete Popovics Demeter ügyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 20.

Ez év tavaszán sokféle hatóságot foglalkoztatott Popovics Demeter kuvini román tanítónak ügye. A szerencsétlen ember tanítói állását — a hatóság szerint — magyarellenes izgatásra használta fel és a kuvini görögkeleti román népiskola növendékeit a magyarság ellen nevelte. A közigazgatási hatóságok ezek miatt vádat emeltek ellene s mikor felettes hatósága e vádat beigazoltaknak találta, Aradvármegye fegyelmi választmánya Popovicsot hivatalvesztésre ítélte.

Es első ítélet óta Popovics ügye sok fírnomot megjárta. Tárgyalta azt az aradi törvényszék is és izgatás miatt elítélte a tanítót. Ez az ítélet még nem vált jogerőssé, a fegyelmi választmány ítéletét azonban még a nyár folyamán végrehajtották. Apponyi új törvénye, az 1907. i népoktatási törvény alapján ugyancsak a fegyelmi választmányok felfüggesztő ítéletét közigazgatási úton lehet végrehajtani. Az aradi járás főszolgabírósa a törvény alapján felhívta az aradi görögkeleti román szentszéket, hogy intézkedjék az iránt, hogy a felfüggesztett kuvini tanító elhagyja helyét. A szentszék e figyelmeztetést nem vette tekintetbe, sőt az aradvármegyei románok az áprilisi meggyűlésen tiltakoztak is a közigazgatási hatóság beavatkozása ellen. A járási főszolgabírósa mégis végrehajtotta a felfüggesztő ítéletet és Popovicsot csendőri aszisztenciával elmozdította állásából.

A görögkeleti szentszék megfélembre a fegyelmi választmány ítéletét azzal az indoklással, hogy Popovics ügye még nem bírálható el az új népoktatási törvény szerint. A közoktatásügyi miniszter helyt adott e felelősségnek és utasította a fegyelmi választmányt újabb ítélethozatalra. A fegyelmi választmány nemrég újból tárgyalta az ügyet és ekkor a régi törvény alapján csupán *pénzüntetésre* ítélte Popovicsot.

Szokolcsay Lajos királyi ügyész megfélembre ezt az enyhe ítéletet a közoktatásügyi miniszterhez. A kultuszminiszter csakugyan megváltoztatta az ítéletet és Popovicsot újból *hivatalából való elmozdításra* ítélte. Ez az ítélet ma érkezett meg Aradvármegye alispánjához.

HIREK.

Pusztító tűz.

— Elhamvadt a minoriták temploma és kolostora. —

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 20.

Borzalmas tűz pusztításáról adnak hírt Lőcséről. A táviratok szerint éjjel tűz keletkezett, amely több magánházat és számos középületet elhamvasztott, oltás közben sokan megsebesültek.

A katasztrófáról ezt a tudósítást kaptuk:

Lőcséről jelentik: Az elmúlt éjjel nagy tűz pusztított, mely egy magánházban keletkezve, a szélvihartól táplálva, átcsapott a minoriták templomára és kolostorára, mely teljesen porrá égett. Hasonló sorsra jutott sok ház is. Az egész város talpon volt és rohant a rettentő tűz színhelyére. A tüzet a tűoltóság a katonaság segítségével lokalizálta.

A tűzben több ember megsebesült, ketten halálosan megsebesültek. Számos háziállat elpusztult.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 21-én az időjárás: Hűvös, elvélve esapadék.

— A választóreform a király előtt. Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Andrássy Gyula* gróf belügyminiszter a napokban, valószínűleg már holnap kihallgatáson jelenik meg a királynál, akinek előterjeszti a választójogi törvényjavaslatának végleges tervezetét és megkéri ahoz az előzetes szankciót. Ha ezt megkapja, javaslatát a Ház első ülésén benyújtja. A reform tárgyalása azonban csak igen későn fog sorra kerülni, mert előbb az 1909. évi költségvetést és több más törvényjavaslatot, különösen a Bosznia és Hercegovina annektálásáról szóló törvényjavaslatot fogják tárgyalni.

— Gyémántmise. A közeli Almáskamaráson lélekemelő ünnepség folyt le ma. Ugyanis az ottani róm. katolikus plébános, *Csiky Ignác* gyémántmiséjét tartotta. Az ősz és nagy tiszteletben álló lelképásztort, aki 84 éves kora dacára megtartotta szellemi frissességét, rokonal, tisztelői, barátai lelkesen ünnepelték. Ott voltak az esperesi kerület lelkésze *Kramp János* dr. eleki plébános vezetésével, továbbá *Middin Miklós* főszolgabíró, *Seabó* főhercegi uradalmi ítéző. Aradról is többen átmentek az agg plébános jubileumi ünnepségére. A gondolatokban gazdag ünnepi prédikációt *Dörner* esperes tartotta, aki felsorolta az ősz lelképásztort tisztelettel érdemelt. Istentisztelet után a község előjárósága *Schauer* Gyula főszolgabíró vezetésével fölkereste Csikyt; a főszolgabíró tartalmas beszédet intézett az ünnepihez, s a közönségnek szeretetét, ragaszkodását tolmácsolta.

— Az autobusz jövő évi költségvetése. Megírjuk, hogy az üzemi igazgató bejelentette az autobusz vállalat jövő évi költségvetését, melyet százötvenöt ezer korona kiadás és százhatvanhat ezer korona bevétellel irányzott elő. Ma délelőtt tárgyalta a közlekedési bizottság az előirányzatot s azzal a javaslattal terjeszti a közgyűlés elé, hogy azt változatlanul hagyja jóvá. A bizottság kimondotta, hogy a bevétel felesleg, tehát tizenegyszer korona, a város pénztárába fizetessék be, mint a vállalatnak a várossal szemben fennálló kötelezettségeinek törlesztési részlete. Azt javasolja továbbá, hogy tizennyo ezer koronával dobját tartalékalapot

létesítsen az üzem, tizezerkorona gépkopásra, nyolc ezer korona alkatrészek beszerzési szükséglete elmén kezeltesék s ha nem lenne az egész összegre szükség, akkor új kocsik beszerzésére fordítandó. Kimondotta a bizottság, hogy a hirdelési bérletet rendkívül kedvezőtlennek találja s ezért nem három év múlva, hanem már jövő év augusztus havában nyitvános árverésen fogja ériékesíteni. A vitéldijakat nem szállítják le. A garázs kérdést úgy oldják meg, hogy a hadügyminiszterhez sürgős feltérjesztést intéznek az iránt, hogy hagyja december elsején tni is a lovardát a város kezelésében s a kérelem elintézésére felkéri Barabás Bélát, aki a delegációk ülése folyamán szóba hozza Schönauich hadügyminiszternél a kérdést.

— Az aradi zsidó hitközség előljárásága Szegeden. Az aradi zsidó hitközség képviselő testülete a vasárnap reggel hat óra 16 perckor induló gyorsmotorral Szegedre utazik a szegedi zsinagóga megtekintésére. A szegedi hitközség fogadja a vasúti állomáson az érkezőket s az alkalommal ott lesz Baumhorn Lipót műépítész, a templom építője is, aki az aradiakat kalszolni fogja. A hitközség elnöksége ez utén is kéri a résztvevői szándékokat, hogy mielőbb jelentkezzenek, mert ha a résztvevők száma elég nagy lesz, akkor az Acsev külön kocsit bocsájt a kirándulók rendelkezésére.

— A hidkölcson. A pénzügyi bizottság ma délután tartott ülésében foglalkozott a fővárosi egyesült pénzügyintézeteknek lapunk mai számában ismertetett kölcsön feltételeivel s azt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy a város változatlanul fogadja el a bankok propozíciót, habár azok rendkívül súlyos természetűek is.

— A kevermesi szanatórium. Makórol jelentik: Az epietikusok számára Kevermesen felállítandó szanatórium építésének immár semmi sem áll útjában. A belügyminisztériumból érkező jelentés szerint az utolsó értekezlet a napokban tartották meg Cbyzer Kornél egészségügyi tanácsos elnöklésével. A szanatóriumot 105 holdnyi területen a beregi Ipsilanti tulajdonát képezett urasági épületek teljes átalakításával egyelőre 500 ágygal rendezik be. A terveket Jendrassik Alf. é. miniszteri tanácsos készíti. A szanatórium felállítására fél millió koronába kerül az államkincstár terhére. A szanatórium felállítását körül hervadhatlan érdemeket szerzett Návay Tamás, Csánádvármegye főispánja.

— Az aradi származású perzsa kegyelmes asszony. Auk közül, akik Aradról a külföldre származtak, aligba csinált valaki olyan érdekes pályafutást, mint egy aradi asszony. Leánykorában Pálty Mariskának hívták, s mikor első férje után özvegyiségre jutott, külföldi utazásai közben beleszeretett egy perzsa kán és nőül vette. A férje: Mirza Sadik Akhter kán, ez időszakra Perzsiának jerussalemi főkonsulja. A nagy távolság dacára, a mely a khánét Aradról elválasztja, ma is főtartja a kapcsolatot, a melyek szülővárosához fűlik, sőt anynyira ment, hogy a férjének ruháit is Aradon csináltatja. A napokban levelet írt Sogdr Józsé aradi férjiszabónak, a kinél a kán részére egy ölkönyt és egy téli kabátot rendel. A levélben részletes gondos utasítást ad, hogy a nevezetes ruhák hogy készüljenek, s végül közi a elmet, a melyre a postacsomagot várja: Son Excellence

Mirza Sadik, Khan Akhter
Consul General de Perse.

Turgnis.

Jerusalem
Palestine.

— Tél van. Vasárnap délután, a naptár szerint október 18-án még felöltő nélkül sütkéreztünk a gyönyörű, inkább nyári, mint őszi napsugárban, ma pedig, mikor még a hivatalos kalendárium szerint szép őszi időnek kellene lenni, télikabátban, szinte dideregve mondjuk: itt a tél! Átmenet nélkül jött, váratlanabbnál, mint a balkán vihar vagy a Latkóczy panama és még azokat is, akiknek üzleti érdeke várja a fehér bundája télapót, meglepte expressz jövetelével. Tegnapra hirtelen 13 fokot esett a hőmérséklet, hideg, kellemetlen eső borította el az aradi utcákat, ma reggelre pedig már lehullott az első idej hó. Ez a fehér plne azután mindjárt egy esomó változást hozott magával. Előkerültek a téli kabátok, eltűntek a kávéházi és vendéglői „kertek”, megjelentek a családapa homlokán a téli gondokat jelző ráncok, melyek a fa és a szén költségeitől kezdve a hangversenyi és zsúrkiadásokig annyi különféle költségzámának előrevetődő arnyai. A divatáru-boltokat, szabóüzleteket és a zálogházakat tömegesen ostrom alá veszik a téli ruhákért küzdő férfiak és nők és boldogok azok, akik már teljes hadi készültséggel néznek az esőnek ígérkező téli hónapok elé. Mert hogy kemény télre van kilátás, valószínűvé teszik az ország különböző vidékeiről jövő hírek. Budapestén hétfő óta szeles, havas idő váltotta fel a gyönyörű őszt. Északmagyarországon pedig még ennél is erősebb volt a hőmérsékletváltozás. Máramaroszigeten és környékén egész éjjelen át erősen havazott, de még Bihar megyében, Kecskeméten, Szolnokon, Karcagon, Óradnán és más helyeken is hideg szél és hó jelentette azt a szomorú eseményt, hogy itt a tél!

A ma délelőtt érkezett távirati tudósítások szerint Szegeden, Zomborban, Nyiregyházán, Makón, Déván, Beregszászon, Nagykőrösön, Magyarakanizsán, Tapolcán, Segesváron erős hó esik. Késmárkon teljes zord téli idő van és a vidéket vastag hóréteg borítja. Felső Vissán a hó 40 cm. magas. Titelből is havazást jelentenek.

— Riadalom a színházban. Budapestről írják: A Vigaszínház második emeleti erkélyén tegnap az előadás alatt hangos sikolylyal összeesett Csécsen József betűszedő. Szívgyűrűben esett össze. A kiáltás nyomán riadalom támadt a nézőtérben, de a közönség hamar megnyugodott. Szejsaint a mentőtelepre szállították.

— Elcsufított Rákóczi arckép. Hihetetlen gazságról ad hírt korponal tudósi önk. Korpona városháznak közgyűlési termében II. Rákóczi Ferenc freskóképet ismeretlen tettesek leiháborító módon elcsufították. A korponalnak életrehalálra keresik a nemtelen gaztett elkövetőjét, akiről azt hiszik, hogy a város valamelyik pánszláv igatója.

— Cégváltozás. A Weiss és Klein könyv- és papírkereskedő cég tulajdonosa máról fogva Weiss László lett, aki eddig is tagja volt a cégnek.

— Vérengzés a vasuton. Nagykanissáról jelentik: Az adal vásárról vasárnap délután hat lócsiszár utazott Szeged felé. A vásári nyereség megosztásában Nagykanissa közelében összeveszték, amiből kifolyólag Gábor János zombori lakos bottal fejbevérgta és Brankó szintén zombori lakos bicskával halántékon szurta Kovács Katona Sándor foktől lakost. A tettesek, félvén a büntetéstől, meghútták a vonat vészfékét és midőn az sebességét lassította, megugrottak. A súlyosan sebesültet a nagykanissai kórházba szállították. A tetteseket a rendőrség nyomozza.

— A város közgyűlése. Arad város októberi közgyűlésének folytatolagos sorrendje a következő: A tanács beterjeszti az 1909. évi nyugdíj alap költség előirányzatát. A tanács beterjeszti az 1909. évi szennyvíz csatorna költség előirányzatát. A tanács kezelt pénzeknek takarékpénztárakba való helyezése tárgyában és az aradi központi takarékpénztár ké-

relme a városi pénzek egy részének intézetükkel való elhelyezése iránt. A tanács beterjeszti az 1908. évi drágasági pótlékre vonatkozó pótköltségvetést. A belügyminiszter intézvénye az aradi pénzügyintézetek és iparvállalatok részvényeinek biztosítékul való elfogadása tárgyában. Az árvaház igazgató választmányának előterjesztése az árvaháznak kevesebb költséggel való vezetése tárgyában. A tiszti ügyészség véleményes jelentése Balázs Ferenc árvaházi igazgató korpótléka tárgyában hozott közigazgatási bírósági ítéletre. A tanács előterjesztése a kir. pénzügyigazgatóság által folyó évi július és augusztus havában elő- és leírt állami adó után eső községi adó elő- és leírása tárgyában.

— Férjgyilkosság Törökszentmiklósról írják: Halmi János törökszentmiklósi gazdálkodó folyton iszákoskodott és emiatt állandó perpatvar volt felesége és Halmi közt. Felesége hiába kérlette, sőt Kutas Bálint ref. lelkész is felkérte, hogy térítse férjét a jó útra, ez nem hagyott fel a kocsmázással. Vasárnap az asszony épen a konyhában foglalkozkodott, midőn férje ittasan harsajt és szóváltás támadt köztük. Az asszony végelkeseredésében a konyhakéssel férje nyakát elmetsehte, mire az csakhamar meghalt. Az asszony a csendőrségnél önként jelentkezett.

— Rác Károly, a hírneves debreceni cigány primás 18 tagból álló zenekarával ma és holnap este tarja bucsu hangversenyét a „Fehér Kereszt” szálloda téli kertjében.

— Szabó-féle pármal ibolya-szappan a szappanok idosaja. Rendkívül kellemes, lágy habzása, finom ibolya illata s bőrpuhító hatása olyan, hogy egyetlen külföldi szappan sem versenyre mer vele. Készíti: Szabó Béla piperezappangyáros Miskolcon. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszerárban s jobb divatáru kereskedésben. Főraktár Aradon Vojtek és Weiss drogeriájában. 3121

— Perzsa-szőnyegek. Perzsa-szőnyeg raktáram Szabadság tér 10. szám alatt megnyit. Schwarz Zsigmond. 8198.

— Likőr aromák kitudó likőrök előállítására; — názilag — Vojtek és Weissnál. 191

TANÜGY.

(—) A délmagyarországi tanítóegyesület marosmelléki fiókköre e hó 29-én Temesszépfalun rendez őszi közgyűlést tart. A közgyűlésen Patner Hedvig és Weber Antal tartanak felolvasást.

TARKASÁGOK.

(A szerenád) Szerelmes volt egy aradi diák egy szép kis bakfisba. Hogy szerelmének kellő romantikus kifejezést adjon, elhatározta, hogy szerenáddal fog kedveskedni a leánynak.

Egy szép őszi vasárnap-estén felfogadott két cigányt. Elvitte őket ahhoz a kétemeletes házhoz, amelynek első emeletén az imádott leányka lakik. A kapu be volt már zárva, csengettek hát a házmesternek.

A házmeester nagysokára kinyitja a kaput. A fiatal lovag odaszól neki:

— Szerenádot akarunk adni Jolán kisasszonynak. Vezessen fel minket az emeletre!

A házmeester megáll egy kicsit, gondolkodik, majd így szól:

— Kár volna kérem most azért felköltetni a kisasszonyt. Tessék ideadni nekem azt a szerenádot, én majd reggel odaadom a kisasszonynak...

(Sötétség a városban.) Ma késő délután nagy riadalom támadt az aradi városban: a villamos lámpák hirtelen elhaltak és a nagy épület hivatalainak egy része sötétségben maradt. Nagy lótas-futás támadt, hogy a lámpákat ismét meggyújthassák. Egy öreg tisztviselő, aki egy látszik nincs megelégedve a toronyaljai állapotokkal, meg-

fogta a szolgát, amint az a folyosón végig futott.

— Miért rohan? — tudakolta, tisztviselő.
— Hát a lámpákat föl kell gyújtani, — mondta a szolga.

— Hagyja csak, — intette le a hivatalnok.
— De hát akkor nem tudnak a hivatalnok urak dolgozni.

— Az a jó. Az a biztos haszna a polgárságnak, amit a városházán nem dolgoznak.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Magyarország bortermése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 20.

Magyarország összes szőlőinek termését az 1907. évben a következő statisztikai adatok tüntetik föl hektoliterekben. Termelt közönséges fehérbor 2.027.729, közönséges sillerbor 711.269, közönséges vörösbor 209.107, fehér pécseynybor 85.916, vörös pécseynybor 15.116, fehér csemegebor 17.058, vörös csemegebor 1264, aszúbor 900 hektoliter. Magyarország területén tehát 8.068.427 hektoliter ujbort termelt; a musttermés 8.408.182 hektoliter volt.

A szőlőtermésre vonatkozó 1907. évi statisztikai adatok a következők: Immunitás homoktalaja még nem termő szőlőből 1907. évben beültettek 76567 kataszteri holdat, a korábbi ültetés 22.041 hold volt; termő szőlő 169.846 hold, az összes szőlőterület 199.548 kataszteri hold volt.

Ebből termő egészséges szőlő volt 37.661,9 hold; filoxerás, de még termő szőlő 37.315,2 hold hegyi szőlő volt. Amerikai vesszővel 1907. évben beültetett, de még nem termő szőlő 79267 hold, korábbi ültetés 19.209,1 hold, termő szőlő 88.704 kataszteri hold; összesen 115.840,2 hold. *Sik és lapály szőlő* volt az 1907. évben: európai vesszővel beültetett, még nem termő szőlő 4304 hold, korábbi ültetés 6767,5 hold, termő egészséges szőlő 24.479 hold; filoxerás, de még termő szőlő 15.677,9 hold, összesen 51.529,4 hold; amerikai vesszőkkel 1307-ben beültetett, még nem termő szőlő 2219,2 hold, korábbi ültetés 5311,2 hold, termő szőlő 17.368,6 hold; összesen 24.899 hold. Összes szőlőterület (az immunitás és nem immunitás együttvéve) 479.257. kataszteri hold.

Az idei statisztikát majd csak 1909-ben kezdik összeállítani, de annyi máris bizonyos, hogy az idei szőlőterület est a számot legalább öt százalékkal meg fogja haladni.

— Aradmegyei szőlőgazdák Budapestén. Megírtuk már, hogy a Szőlőgazdák Országos Egyesülete mozgalmat indított a borítaladó eltörlése érdekében és tiltakozó nagygyűlést hívott egybe Budapestén a hónap 21-ére. A gyűlésre Aradról és a megyéből több mint 50 szőlőgazda is felutazott Szabó Zoltán bírókos vezetésével. Az aradmegyeiek között 30 parasztgazda van.

— A kamara közgyűlése. Az aradi kereskedelmi és iparkamara 1908. évi október hó 22-én (csütörtökön) délután 5 órakor, székházának nagytermében rendes közgyűlést tart.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Uj-Arad, október 20.

As időjárás menetében beállott hirtelen változás kedvezően hatással van a mezőgazdasági állapotra. Sok helyen az őszi vetési munkálatokkal még nem készültek el.

A gabonaüzlet irányzata szállárd.

A mai piacon elkelt:

500 mm. buza 11:00—11:30

600 mm. tengeri 6:00—6:40

— mm. rozs 8:60—70

— mm. zab 7:—7 10
— mm. árpa 7:30—40
A gabonák 50 kilogrammonként kosarán érteendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 20.

Kínálat, vételkérő korlátolt, gyengén tartott árak. Amerika $\frac{1}{2}$ el elcsobb.

Arak 50 kilonként számlítva:

	Dél számlát	2 órai számlát
Buza áprilisra . . .	12.07—12.03	12.07—12.03
Buza októberre . . .	11.90—11.91	11.94—11.95
Zab októberre . . .	8.24—8.26	8.28—8.24
Ros októberre . . .	9.70—9.71	9.82—9.83
Tengeri májusra . . .	7.51—7.52	7.51—7.53
Ros áprilisra . . .	10.07—10.08	10.07—10.08
Zab áprilisra . . .	8.51—8.52	8.50—8.51

Zárul 6 órakor:

Wétőzsde ületetlen.

IDEGENEK ARADON.

— Október 20. —

Fehér Kereszt szálloda. Deutsch Manó kereskedő Temesvár. — Deutsch Lipót kereskedő Mósos. — Keller Vilmos utazó Bécs. — Lényi Hugó utazó Budapest. — Krausz Lipót utazó Keszthely. — Dobroán Fábán kereskedő Facset. — Reiter Mór utazó Budapest. — Fischer Jakab utazó Nagyikinda. — Sipos Lipót utazó Budapest. — Sherber Sándor utazó Budapest. — Patics András körjegyző Konyavára. — Denk Artur dr. ügyvéd Temesvár. — Deutsch Herman kereskedő Mósos. — Ernst Gyula utazó Bécs. — Kovács Aladár utazó Bécs. — Steiner Mór utazó Románia. — Helm János orvós Felka.

Központi szálloda. Lehrer Péter dr. miniszteri osztálytanácsos Budapest. — Klein Antal utazó Budapest. — Radó Ernő intéző Budapest. — Krausz Gyula utazó Budapest. — Rosenthal Ignác üzemvezető Körösbánya.

Pannonia szálloda. Grosz Dániel utazó Budapest. — Vada Jenő főjegyző Makó. — Murereszku J. kereskedő Körösbánya. — Vein József kereskedő Pankota. — Szilágyi István utazó Makó. — Erdély Ignác mérnök Budapest. — Spitzer Miksa szalmakalap gyáros Hajdunánás. — Rabu Miklós jegyző Nagyhalmagy. — Pován István kir. táblabíró Debrecen. — Fischer Bernát kereskedő Zöldes. — Goldschmidt Ignác kereskedő Kiszindia. — Szigeti Dezső vasuti hivatalnok Borosbény. — Weisz Mór utazó Bécs. — Rosenthal Lajos utazó Bécs. — Patics Sándor jegyző Nagyhalmagy.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1908. évi október hó 21-én:

B) bérlet.

B) bérlet.

Itt először:

A remény.

Halász tragédia 4 felvonásban. Irta: Herman Heyermans. Fordította Márfly Károly.

S Z E M É L Y E K:

Johanna	Follinuszné.	Léni	Benkóné.
Károly	Keszler E.	Simon	Munyády J.
Barend	Mátonfi R.	Mária leánya	Körösy Juci.
Róza	K. Kápolnai J.	Jansen	Várnay
Cobus	Leóvay Leo.	Klementina	H. Harmath J.
Péter	Polgár S.	Kaps könyvelő	Ditrői Mór.

Közdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Teljesen új műsor. Szenzációs képek.

Műsor 1908. október hó 21-én szerdán:

1. Ajánlott szolga. Bohózat. — 2. Hálás koldus. Bletkép. — 3. Két zsebtolvaj. Kacagató. — 4. Olasz dráma. Dráma. — 5. gyé nántrabók. Szenzációs új felvétel. — 6. Ártatlanság hatalma. Bletkép. — Középtengeri út. Természet után. — 8. Brazília. Természet után.

Minden előadás alatt katonaszensz játszik. — Csokrázás.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Előadások: Este 6 órától 8 óráig.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér

NYILTÉR.

Az „ALTVATER“ Ikkőgyár GESSLER SIEGFRIED

cs. és kir. udvari szállító
József főherceg ő fenségének kamarái szállítója
— BUDAPESTEN, —

Ajánlja

5923

„ALTVATER“ LIKÓRJÉT

és minden egyéb finom Ikkőrkészítményeit, valamint a legutóbbi termésből ezüst üstben befőtt

MÁLNASZÖRPÖT.

Steckenpferd- Bay-Rum

a legkiválóbb hajviz

Bergmann és Társa Dresden és Teschen a/E., amely kitűnő szer fejkorpa ellen, valamint a hajidő előtti őszülése és hajhullás ellen. B szer elősegíti a hajnövést és igen erős szer a reumatikus fájdalmak ellen. 2 és 4 kor. üvegekben kapható a gyógytárakban, drogueriákban, illatszerkereskedésekben és borbélyüzletekben. 2273

Szőlős kosarak

elküldéséhez

igen praktikus, lyukasított

• czimke •

100 drb. 1 korona.

Kapható az

Aradi Nyomda Részv.
Társaságnál

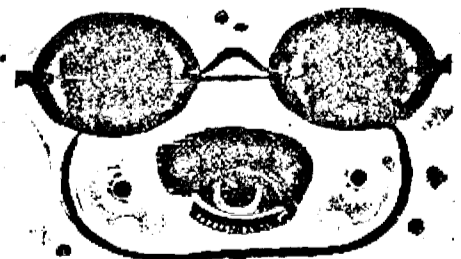
Arad, József főherceg-ut 22. sz.

Elsőrendű látsszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látsszerész

Arad, Andrássy-tér és Weitzer János-utca csatlakozásánál

Had és javít mindennemű órákat és évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látsszeréseket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek, arany, ezüst, nikel és tekerésként csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségű fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

CSALÓ-

dik az, aki azt hiszi, hogy a csunya és rossz karban levő fogakat nem lehet hófehérre tisztítani, mert egy kísérlet mindenkit meggyőzhet arról, hogy a törvényileg védett és szabadalmazott

Nádlér-féle „Hófehér“

fogtisztító-szer még a legelhanyagoltabb fogat és annak feketeségét vagy sárgaságát a leg-rövidebb időn belül is **hófehérre tisztítja.**

Az egészségre nem ártalmas,

mert a „Hófehér“ fogtisztítószer tisztán növény nedvekből vegyi, uton van összeállítva. Egy üvegecske ára, mely 1—2 évre elegendő csak

1 korona 50 fillér.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl a feltaláló és készítő:

Nádlér Lajos

2544

Arad, Andrassy-tér 20.

Főraktár: Vojtek és Weisz drogueria.

DEPILLOR HAJVESZTŐ.

E csodahatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnövekedés alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ára utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól! Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin“ szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszer

= NEVER. =

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Elsőrangú fényképészeti műterem. — Városi és megyei telefon 657. sz.

KOSSAK JÓZSEF

császári és királyi udvari és kamarai fényképész

Arad, Weitzer János-utca 3. sz.

Van szerencsém Arad város és környéke tisztelt műértő közönségének nagybecsű tudomására hozni, hogy Weitzer János-utca 3. szám alatti

fényképészeti műtermemet

teljesen újonnan berendezve és a modern művészi fényképezésnek megfelelően felszerelve

= MEGNYITOTTAM. =

Legfőbb törekvésem, mikép a múltban, úgy a jövőben is oda fog irányulni, hogy e szakmába vágó munkák műtermemben a legjobban, leglelkismeretesebben és versenyképes árak mellett készüljenek. 3256

Munkáim közül főképp a következőket bátorodom a n. é. közönség figyelmébe ajánlani:

Fényképek, minden Genre'ü kivitelben, életnagyság nagyítások, a legkisebb képek után fekete és szepia alapozásban, aquarelek, pigment és gumminyomatok, olajfestmények. Felvételek természetes színekben. Végül belső és külső felvételek stb.

Kitünő tisztelettel

KOSSAK JÓZSEF

csász. és királyi udvari és kamara fényképész.
József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari fényképésze.

Arad, Weitzer János-utca 3. sz. Budapest: Kossuth Lajos-utca 12. Temesvár: Szt. György-tér, saját házában és Buziásfürdő.

APRO HIRDETÉSEK.

A kinek

ismeretség híján

háztartásra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
lapánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vinszellőre,
kertészre.

kulcsárra,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
trodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

bérbeadni kíván

hírvetőköt,
házat,
vadászterü-
letet.

koszt,
lovat,
halászatot,
telket.

Aki

eladni kíván

hírtort,
szongorát,
bori,
gyümölcsöt,
gabonát.

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

mindenreket vétel vagy bérbévitel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölténi kíván: legdús-
sabban ér csélt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatait használja.

„Director.“

A levélre csak 2 nap múlva kap
választ, tegnap reggeli beszélge-
tésre visszatérve. Annától levél
ma jött, minden nagyon jól áll.
Per teljesen megnyerve. Maros-
parti.

Október 10.

Bocsásson meg ezen a napon tör-
tént hallatlan vakmerőségemért,
de belend voltam, szeretném jóvá
tenni azt, könyörgöm, hogy adja
tudtul post. rest. „Harang 7“ jel-
ige alatt a megismerkedés lehet-
sége-e és hogyan. Szőke. 3351

Eladó

valódi új 75 írtos Singer varrógép
30 írtért. Orczy-utca 17. 3359

Ügyes segéd,

ki egyben kirakat rendező is, fel-
vétetik Rosenblüh H. és Társa di-
üzletében. 3348

Pörkölt szalonna,

légenszáritott, kapható Raubauer
Nándornál Ujszentannán 130 ko-
ronáért métermázsánként. 3111

Olcsó könyvek

antiquár hangjegyek és az összes
ujdonságok kaphatók Kerpel Izsó
könyv-, zenemű- és papirkereske-
désében Aradon. Ugyanott 80,000
kötetes kölcsönkönyvtár és zene-
műkölcsonzó-intézet. Telefon 385.
szám. 3161

Meidinger kályha részek

beszerezhetők Juhász István laka-
tosmesternél Aradon, Telefon 480.
3191

Levelező—Könyvelő

családi körülmények miatt állaso-
mat elhagyni kényszerülve, kere-
sek magam helyett jelenlegi állá-
somba, egy kereskedelmi végzett
keresztény, gyakorlatlalt bíró leve-
lező-könyvelőt. Leveleket B. O.
alatt a kiadóba. 3242

Kitűnő

jó ízű, jó fajta alma kapható ki-
sebb-nagyobb mennyiségben Jánosy
János urnál, Lahner György-utca
7/a. sz.

Breger J. Arad,

Szabadság-tér 4. sz.
Yárosi és megról telefon 616. — Szombaton zárva.

Értesitem a n. é. közönséget,
hogy már kezdődik a halszezon.
Kapok naponként friss küldemé-
nyeket, és pedig mindenféle fajta
friss kárász, az üzletben 34 kraj-
cár 1 klgr., szép csuka 40 kraj-
cáron felül és minden fajta hal
olesőbb az üzletben, mint a piacon.
Továbbá van friss Maróni, füstölt
hús, tormás, stb. Szíves pártfo-
gást kérve, maradtam tisztelettel
2374 **Breger J.**

Schlesinger L.

nemzetközi

házasság közvetítése

Berlin 18.

a kontinens legnagyobb intézete,
Állandóan több száz vagyonos
hölgy előjegyezve. 2498

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ÜVEGCSISZOLÓ-, MŰVEGEZŐ- ÉS TÜKÖRGYÁR

ARADON, V. PÉCSKAJ-UT 17.

TELEFON 525.

TELEFON 525.

1908. október 21-én, szerdán, megkezdí üzemét.

Elvállalja: Csiszolt és sima tükrök, rézbe-
foglalt és egyéb művegezesek,
modern kirakat berendezések, ed-
zett üvegtáblák, velencei tükrök
stb. gyors és jutányos elkészíté-
sét. Régi tükrök új fon-
csorozása mérsékelt árak mellett.

3341

Globin a legjobb és legújabb
Czipó tisztítószer
Egyedüli gyáros: Fritz Schulz jun. részvénytárs. Lipcse és Eger.

3778-11

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szívhat.

311

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Törlesztéses amortizációs tisztviselő kölcsön

kapható a következő feltételek mellett 1000 korona után:

Hány éves kölcsön	Havi részlet	A. csoport	B. csoport
10	120	Kor. 11.61	Kor. 12.19
12	144	„ 10.28	„ 10.78
15	180	„ 8.99	„ 9.39
20	240	„ 7.75	„ 8.08

3180

kezelési költség, részjegy vagy részvény címén semmi levonva nem lesz, biztosítás, kezes megváltás, kártalanítási ellenérték
stb. címen a feleknek felesleges többköltsége nincsen. — Bővebb felvilágosítással szolgál

HERZOG SÁNDOR jelzalog-kölcsön közvetítési irodája
Aradon, Weitzer János-utca 15. szám.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája. Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyáranak festékével.